

Uchwała Nr .....

Rady Miasta Otwocka

z dnia .....

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Ośrodka Pomocy
Społecznej w Otwocku za 2024 rok.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024r. poz. 1465 ze zm.), w związku z art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024r. poz. 1283 ze zm.) Rada Miasta Otwocka uchwała co następuje:

§1

Przyjmuje się sprawozdanie roczne z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku za 2024 rok w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Otwocka.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

ADWOKAT
Jarosław Dąbrowski

Uzasadnienie

Art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024r. poz. 1283 ze zm.) zobowiązuje kierownika ośrodka pomocy społecznej do corocznego składania radzie gminy sprawozdania z działalności ośrodka oraz przedstawiania potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej.

Wobec powyższego przedstawiam przedmiotowe sprawozdanie, które stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA
POMOCY SPOŁECZNEJ W OTWOCKU ZA ROK 2024
WRAZ Z POTRZEBAMI W ZAKRESIE POMOCY
SPOŁECZNEJ NA ROK 2025**

OTWOCK 2025

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	2
STRUKTURA ORGANIZACYJNA I STAN ZATRUDNIENIA W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ	4
BUDŻET OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W OTWOCKU.....	6
REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ.....	8
DODATKI MIESZKANIOWE.....	28
PRZEMOC DOMOWA - MIEJSKI ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY.....	33
WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA.....	37
PROGRAMY RZĄDOWE	41
PROGRAM OSŁONOWY „POMOC RZECZOWA DLA POTRZEBUJĄCYCH”.....	50
ŚWIADCZENIA POMOCY MATERIALNEJ O CHARAKTERZE SOCJALNYM – STYPENDIA SZKOLNE, ZASIŁKI SZKOLNE.....	51
ŚWIADCZENIA OPIEKI ZDROWOTNEJ.....	52
POMOC OBYWATELOM UKRAINY	53
ŚWIADCZENIA RODZINNE I ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE.....	58
WSPARCIE DLA KOBIEĆ W CIAŻY I RODZIN „ZA ŻYCIEM”.....	68
FUNDUSZ ALIMENTACYJNY.....	70
POSTĘPOWANIE WOBEC DŁUŻNIKÓW ALIMENTACYJNYCH.....	71
ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE.....	72
RZĄDOWE PROGRAMY OSŁONOWE.....	74
PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI.....	78
PLANY I POTRZEBY OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ NA 2025 ROK W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ.....	80

WSTĘP

Zadania Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku określa statut Ośrodka, ustawy oraz akty wykonawcze do ustaw.

W 2024 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku realizował zadania wynikające w szczególności z następujących ustaw:

- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r., poz. 1283 ze zm.),
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2024 r., poz. 323 ze zm.),
- ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2024 r., poz. 246),
- ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. z 2005 r., Nr 86 poz.732 i Nr 164 poz. 1366),
- ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r., poz. 1993 ze zm.),
- ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2024 r. poz. 1576),
- ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r., poz. 497 ze zm.),
- ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2024 r. poz. 1829),
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r., poz. 146 ze zm.),
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., .poz. 1673)
- ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1335),
- ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r., poz. 1385 ze zm.)
- ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r., poz. 572),
- ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji

(Dz. U. z 2025 r., poz. 132),

- ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2024 r., poz. 917),
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r., poz. 49),
- ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r., poz. 750 ze zm.),
- ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2024 r. poz. 340 ze zm.),
- ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 953).
- ustawy z dnia 15 września 2022 r. szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz. U. z 2024 r. poz. 1509 ze zm.)
- ustawa z dnia 12 marca 2022r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. z 2024 r. poz. 167 ze zm.)
- zadania realizowane na podstawie uchwał Rady Miasta Otwocka.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku realizuje zadania, które z uwagi na źródło finansowania dzielimy w następujący sposób:

- zadania własne gminy finansowane z budżetu Miasta Otwocka,
- zadania finansowane z dotacji celowych otrzymywanych z budżetu państwa na realizację bieżących zadań własnych gmin,
- zadania zlecone finansowane z dotacji celowych otrzymywanych z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA I STAN ZATRUDNIENIA W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ W OTWOCKU

Strukturę Organizacyjną Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku określa statut oraz regulamin organizacyjny.

Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Otwocku kieruje dyrektor, przy pomocy zastępcy, głównego księgowego oraz kierowników działów.

W Ośrodku Pomocy Społecznej wyodrębnia się następujące podstawowe komórki organizacyjne:

1. Dział Finansowo - Księgowy.
2. Dział Realizacji Świadczeń.
  - a) Zespół ds. realizacji świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, programów osłonowych.
  - b) Zespół ds. realizacji świadczeń pomocy społecznej.
  - c) Zespół ds. realizacji dodatków mieszkaniowych i energetycznych.
3. Dział Pomocy Środowiskowej:
  - a) Zespół ds. Pomocy Środowiskowej i Asysty Rodzinnej.
  - b) Zespół ds. Usług i Domów Pomocy Społecznej.
4. Zespół samodzielnych stanowisk:
  - a) radca prawny,
  - b) stanowisko ds. administracyjnych,
  - c) stanowisko ds. kadr,
  - d) obsługa sprzątająca,
  - e) konserwator.
5. Zespół ds. obsługi kancelaryjnej, ustalania uprawnień do świadczeń zdrowotnych i świadczeń systemu oświaty.

Według stanu na dzień 31.12.2024r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Otwocku na podstawie umowy o pracę zatrudnionych było **55 osób (51,33 etatu)**.

Stan zatrudnienia w Ośrodku Pomocy Społecznej w Otwocku /stan na 31.12.2024r./

l.p.	dział, stanowisko	liczba pracowników	Wymiar etatu	Uwagi
1.	Dyrektor	1	1	
2.	Z-ca dyrektora	1	1	
3.	Główny Księgowy	1	1	
4.	Dział Finansowo-Księgowy	3	3	
5.	Kierownik Działu Realizacji Świadczeń	1	1	na urlopie wychowawczym
a)	Zespół ds. realizacji świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, programów osłonowych.	6	6	2 osoby na urlopie rodzicielskim
b)	Zespół ds. realizacji świadczeń pomocy społecznej	4	4	
c)	Zespół ds. realizacji dodatków mieszkaniowych i energetycznych.	2	2	
6.	Kierownik Działu Pomocy Środowiskowej	1	1	
7.	Dział Pomocy Środowiskowej	17	16,15	
a)	Zespół ds. Pomocy Środowiskowej i Asysty Rodzinnej,	8	7,30	
b)	Zespół ds. Usług i DPS	4	4	
8.	Zespół samodzielnych stanowisk ds. adm.-gosp.			
a)	radca prawny	-	-	umowa na usługi
b)	stanowisko ds. administracyjnych	0	0	1 vacat
9.	stanowisko ds. kadr	1	1	
10.	obsługa sprzątająca	2	1	
11.	konserwator	1	0,5	
12.	Zespół ds. obsługi kancelaryjnej, ustalania uprawnień do świadczeń zdrowotnych i świadczeń systemu oświaty.	2	1,38	
13.	Razem:	55	51,33	

BUDŻET OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W OTWOCKU

Plan budżetu Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku w 2024 r. wynosił łącznie 37 774 885,35 zł.

1. W ramach bieżącej działalności – 37 774 885,35 zł, z tego:
  - budżet Wojewody – 20 505 078,35 zł,
  - budżet Gminy – 17 269 807,00 zł w tym:
    - ❖ Fundusz Przeciwdziałania Covid-19 - 57 596,00 zł
    - ❖ Fundusz Pomocy Ukrainie - 1 529 616,00 zł

Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku w 2024 roku zrealizował wydatki na łączną kwotę 37 037 099,17 zł, co stanowi 98,05% planu rocznego.

1. W ramach bieżącej działalności – 37 037 099,17 zł, z tego:
  - budżet Wojewody – 20 281 580,01 zł,
  - budżet Gminy – 16 755 519,16 zł, w tym:
    - ❖ Fundusz Przeciwdziałania Covid-19 - 36 864,92 zł
    - ❖ Fundusz Pomocy Ukrainie – 1 457 700,52 zł

Środki pozabudżetowe wydatkowane na programy rządowe w ramach Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych w 2024 wyniosły 338 745,87 zł.

1. Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – wydatkowana kwota 247 000,97 zł.
2. Program „Opieka wytchnieniowa” – wydatkowana kwota 91 744,90 zł.

W tabeli nr 1 przedstawione zostały wydatki Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku w 2024 r. w rozbiciu na działy i rozdziały klasyfikacji budżetowej.

Tabela nr 1. Wydatki Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku w 2024 r. w rozbiciu na działy i rozdziały klasyfikacji budżetowej

Wydatki Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku w 2024 r. w rozbiciu na działy i rozdziały klasyfikacji budżetowej					
Dział	Rozdział	Zadania własne gminy w zł.	Dotacja na zad. własne w zł.	Zadania zlecone w zł.	Ogółem
754		485 672,00	0,00	0,00	485 672,00
	75495	485 672,00	0,00	0,00	485 672,00
851		0,00	0,00	27 558,91	27 558,91
	85195	0,00	0,00	27 558,91	27 558,91
852		13 802 321,42	5 019 669,22	1 207 812,65	20 029 803,29
	85202	4 434 665,08	0,00	0,00	4 434 665,08
	85205	56 935,06	5 999,20	0,00	62 934,26
	85213	0,00	190 494,61	0,00	190 494,61
	85214	924 345,17	625 317,90	0,00	1 549 663,07
	85215	913 605,67	0,00	641 234,01	1 554 839,68
	85216	0,00	2 354 006,79	0,00	2 354 006,79
	85219	5 155 400,00	747 332,54	24 516,00	5 927 248,54
	85228	1 436 838,66	561 462,85	177 920,16	2 176 221,67
	85230	303 118,79	510 845,33	0,00	813 964,12
	85295	577 412,99	24 210,00	364 142,48	965 765,47
853		0,00	0,00	0,00	0,00
	85395	0,00	0,00	0,00	0,00
854		16 982,00	64 248,00	0,00	81 230,00
	85415	16 062,00	64 248,00	0,00	80 310,00
	85495	920,00	0,00	0,00	920,00
855		2 450 543,74	121 642,54	13 840 648,69	16 412 834,97
	85502	126 588,90	0,00	13 657 442,69	13 784 031,59
	85504	295 834,61	121 642,54	0,00	417 477,15
	85508	451 536,59	0,00	0,00	451 536,59
	85509	3 875,10	0,00	0,00	3 875,10
	85510	843 680,71	0,00	0,00	843 680,71
	85513	0,00	0,00	183 206,00	183 206,00
	85595	797 027,83	0,00	0,00	729 027,83
Ogółem	Dział				
754,851,852,853, 854,855		16 755 519,16	5 205 559,76	15 076 020,25	37 037 099,17

REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zasadniczym celem pomocy społecznej jest doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin korzystających z pomocy oraz zintegrowanie ich ze środowiskiem. Świadczeniobiorcy pomocy społecznej są zobowiązani do współpracy w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Pomoc udzielana w ramach świadczeń z pomocy społecznej ma charakter przejściowy i zakłada aktywizację osób z niej korzystających.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej, jeżeli umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej, przysługuje:

1) osobom posiadającym obywatelstwo polskie mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

2) cudzoziemcom mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

a) na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d lub w art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej,

b) w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany - w formie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego;

3) mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz członkom ich rodzin w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie

oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. z 2019 r., poz. 293 t. j.), posiadającym prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 5a [Uprawnieni cudzoziemcy] Prawo do świadczeń w formie interwencji kryzysowej, schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego przysługuje cudzoziemcom przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 170 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 176 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa;
- 2) sieroctwa;
- 3) bezdomności;
- 4) bezrobocia;
- 5) niepełnosprawności;
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- 7) przemocy w rodzinie;
- 8) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- 9) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- 10) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- 11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit.c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 13) alkoholizmu lub narkomanii;
- 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje:

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty **776,00zł.**, zwanej dalej "kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej",
  - 2) osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty **600,00zł.**, zwanej dalej "kryterium dochodowym na osobę w rodzinie",
  - 3) rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zwanej dalej „kryterium dochodowym rodziny”
- przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art. 7 pkt 2-15 lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- 1) przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
- 2) prowadzeniu pracy socjalnej;
- 3) prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- 4) analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- 5) realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- 6) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb;

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie oceny zasobów w zakresie pomocy społecznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;

- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
- 13) dożywianie dzieci;
- 14) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 15) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- 16) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- 19) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- 20) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gminy należy:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- 4) opracowanie i realizacja projektów socjalnych;
- 5) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 6) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- 3) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na

terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

7) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Świadczeniami z pomocy społecznej realizowanymi przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku są:

1) świadczenia pieniężne:

- a) zasiłek stały,
- b) zasiłek okresowy,
- c) zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- d) zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- e) pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
- f) wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd;

2) świadczenia niepieniężne:

- a) praca socjalna,
- b) składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- c) składki na ubezpieczenia społeczne,
- d) pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- e) sprawienie pogrzebu,
- f) poradnictwo specjalistyczne,
- g) interwencja kryzysowa,
- h) schronienie,
- i) posiłek,
- j) niezbędne ubranie,
- k) usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- l) specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,

- m) mieszkanie chronione,
- n) pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- o) pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

Osoba znajdującą się w trudnej sytuacji, która spotka się z pracownikiem socjalnym otrzymuje odpowiednią informację dotyczącą możliwości skorzystania z pomocy, jej form i warunków na jakich będzie mógł tę pomoc otrzymać. Pomoc społeczna zakłada współdziałanie klienta z pracownikiem socjalnym. **Brak współudziału i aktywności w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, może stanowić podstawę do wstrzymania lub odmowy udzielenia pomocy.**

W roku 2024 roku na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej objęto świadczeniami **1241 osoby, liczba rodzin objętych pomocą 928, liczba osób w rodzinach 1448.**

Na powyższe zadania w 2024 roku wydatkowano kwotę **6 949 580,00 zł**– z tego:

- **2 899 319,00 zł** ze środków własnych Miasta Otwock,
- **4 050 262,00 zł** z budżetu wojewody,

Tabela nr 2. Rzeczywista liczba osób objętych pomocą na podstawie ustawy o pomocy społecznej w roku 2023r i 2024r

WYSZCZEGÓLNIENIE		LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIE		LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH	
		2023r	2024r	2023r	2024r	2023r	2024r
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych OGÓLEM (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	1	1344	1241	1025	928	1627	1448
w tym: Świadczenia pieniężne	2	945	928	784	749	1229	1171
świadczenia niepieniężne	3	534	493	440	405	834	762
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	4	25	27	23	27	45	46
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	5	1321	1241	1002	928	1582	1448
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej - ogółem	6	X	X	607	760	1001	1226
w tym:	7						
wyłącznie w postaci pracy socjalnej		X	X	154	171	262	290
Praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny	8	LICZBA KONTRAKTÓW SOCJALNYCH					
		2023r.		2024r.			
		10		12			

Źródło : opracowanie na podstawie sprawozdania własnego MPiPS-03 za 2023r. i 2024

Tabela nr 3. Typy rodzin objętych pomocą społeczną oraz pracą socjalną w roku 2023r i 2024r.

Typy gospodarstwa domowego	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinie	
	2023r.	2024r.	2023r.	2024r.
jednoosobowe	854	810	854	810
dwuosobowe	135	117	270	234
trzyosobowe	81	75	243	225
czterooosobowe	59	42	236	168
pięcioosobowe	33	31	165	155
sześcioosobowe i więcej	17	24	121	161

Źródło: opracowanie wg sprawozdania własnego MPiPS -03 za 2023 r. i 2024 r.

Tabela nr 4. Powody przyznania pomocy w 2023r. i 2024r.

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH		
	2023r.	2024r.	2023r.	2024r.	
UBÓSTWO	1	595	536	953	852
SIEROCTWO	2	0	0	0	0
BEZDOMNOŚĆ	3	42	27	45	27
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	4	85	81	359	346
W TYM: WIEŁODZIETNOŚĆ	5	32	32	180	178
BEZROBOCIE	6	180	151	348	278
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	7	425	409	626	608
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	8	492	484	699	696
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	9	74	78	272	294
W TYM:					
RODZINY NIEPEŁNE	10	38	42	108	126
RODZINY WIEŁODZIETNE	11	17	18	96	107
PRZEMOC W RODZINIE	12	12	10	28	19
ALKOHOLIZM	13	27	21	39	38
NARKOMANIA	14	6	5	10	7
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	15	28	27	30	30
ZDARZENIE LOSOWE	16	6	17	6	18
SYTUACJA KRYZYSOWA	17	8	4	23	10

TRUDNOŚCI W INTERGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY, OCHRONĘ UZUP. LUB ZEZWOLENIE NA POBYT CZASOWY (art.7 pkt 11)	18	0	1	0	2
---	----	---	---	---	---

Źródło : opracowanie na podstawie sprawozdania własnego MPiPS-03 za 2023r. i 2024r.

Szczegółowy opis udzielonej pomocy w formie świadczeń :

Zasiłek stały przysługuje:

- 1) pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały ustalany jest w wysokości:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej – różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej (776,00 zł), a dochodem tej osoby,
- w przypadku osoby w rodzinie – różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie (600,00 zł), a dochodem na osobę w rodzinie.

Kwota zasiłku stałego nie może być wyższa niż 1000,00 zł. miesięcznie i nie niższa niż 30,00zł. miesięcznie.

Z pomocy w formie zasiłku stałego w 2024 roku skorzystało **269 osób**, liczba świadczeń wyniosła 2781 wydatkowano łącznie na ten cel kwotę **2 354 007,00 zł**. Środki powyższe pochodziły z dotacji wojewody na zadania własne Miasta Otwock.

w tym:

- dla 249_osób samotnie gospodarujących udzielono 2564 świadczeń na kwotę 2 230 503,00 zł.
- dla 23 osób pozostających w rodzinie udzielono 217 świadczeń na kwotę 123 504,00 zł.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne - opłacane były do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Otwocku, za **230** osoby pobierające zasiłki stałe. Zrealizowano **2424** świadczeń na kwotę **190 979,00 zł**. Środki finansowe pochodząca z dotacji wojewody na zadania własne Miasta Otwocka.

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Zasiłek okresowy ustala się:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby,
- w przypadku rodziny - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny, a dochodem tej rodziny,
- kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20.00 zł.

Pomocy w formie zasiłku okresowego – udzielono **1494** świadczeń dla **257** rodzin, na kwotę **628 447,00 zł** z tego:

- ze środków własnych – **3129,00 zł**
- z dotacji na zadania własne – **625 318,00 zł**.

Zasiłki okresowe przyznane zostały z powodu:

- bezrobocia – **118** rodzin,
- niepełnosprawności i długotrwałej choroby – **130** rodzin,
- innych powodów (np. bezradność opiekuńczo wychowawcza, wielodzietność w rodzinie, ochrona macierzyństwa) – **52** rodziny.

Liczba osób nie podlega sumowaniu, ponieważ jedna osoba może korzystać z zasiłku okresowego z wielu przyczyn.

Zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy - był przyznany w szczególności na: zakup żywności, opału, odzieży, na leki, drobne remonty mieszkania, na pokrycie zakupu energii elektrycznej, gazu, opłat czynszowych, opłacenie kosztu pobytu osób bezdomnych w schronisku oraz inne potrzeby. Wysokość zasiłku celowego uzależniona jest od potrzeb osób ubiegających się

o świadczenie, ich sytuacji materialnej oraz możliwości finansowych Ośrodka.

W 2024 roku z pomocy w formie zasiłków celowych skorzystało **835 osób**, na łączną kwotę **1 095 678,00 zł.** w tym na zasiłki celowe specjalne na kwotę **350 220,00 zł** oraz **zasiłki celowe zwrotne na kwotę 75 281,15 zł.**

Zasiłek celowy może być przyznany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej. Zasiłek może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Osobom bezdomnym i innym osobom niemającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne.

Specjalny zasiłek celowy może być przyznany w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe w wysokości nie przekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny.

Zasiłki celowe na pokrycie wydatków w wyniku zdarzenia losowego były wypłacone rodzinom, które poniosły straty. Powyższą formą pomocy objęto **15 rodzin** na kwotę **58 500,00 zł.**

Zasiłki celowe są realizowane ze środków własnych Miasta Otwock.

Praca socjalna, pracownicy socjalni

Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód. Objęto tą formą pomocy **760 rodziny**, liczba osób w rodzinach wynosi **1226**.

Praca socjalna świadczona jest przez pracowników socjalnych na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Praca socjalna była prowadzona także w oparciu o kontrakt socjalny. W 2024 roku z uwagi na ogłoszony stan pandemii podpisano jedynie **12** kontraktów socjalnych.

1. Do zadań pracownika socjalnego należy w szczególności:

- 1) praca socjalna,
  - 1a) przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych,
- 2) dokonywanie analizy i oceny zjawisk, które powodują zapotrzebowanie

- na świadczenia z pomocy społecznej oraz kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń,
- 3) udzielanie informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom, które dzięki tej pomocy będą zdolne samodzielnie rozwiązywać problemy będące przyczyną trudnej sytuacji życiowej, skuteczne posługiwanie się przepisami prawa w realizacji tych zadań,
  - 4) pomoc w uzyskaniu dla osób będących w trudnej sytuacji życiowej poradnictwa dotyczącego możliwość rozwiązywania problemów i udzielania pomocy przez właściwe instytucje państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe oraz wspieranie w uzyskiwaniu pomocy,
  - 5) udzielanie pomocy zgodnie z zasadami etyki zawodowej,
  - 6) pobudzanie społecznej aktywności i inspirowanie działań samopomocowych w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin, grup i środowisk społecznych,
  - 7) współpraca i współdziałanie z innymi specjalistami w celu przeciwdziałania i ograniczania patologii i skutków negatywnych zjawisk społecznych, łagodzenie skutków ubóstwa,
  - 8) inicjowanie nowych form pomocy osobom i rodzinom mającym trudną sytuację życiową oraz inspirowanie powołania instytucji świadczących usługi służące poprawie sytuacji takich osób i rodzin,
  - 9) współuczestniczenie w inspirowaniu, opracowaniu, wdrożeniu oraz rozwijaniu regionalnych i lokalnych programów pomocy społecznej ukierunkowanych na podniesienie jakości życia,
  - 10) inicjowanie lub współuczestniczenie w działaniach profilaktycznych nakierowanych na zapobieganie lub łagodzenie problemów społecznych.

2. Przy wykonywaniu zadań pracownik socjalny jest obowiązany:

- 1) kierować się zasadami etyki zawodowej,
- 2) kierować się zasadą dobra osób i rodzin, którym służy, poszanowania ich godności i prawa tych osób do samostanowienia,
- 3) przeciwdziałać praktykom niehumanitarnym i dyskryminującym osobę, rodzinę lub grupę,
- 4) udzielać osobom zgłaszającym się pełnej informacji o przysługujących

im świadczeniach i dostępnych formach pomocy,

- 5) zachować w tajemnicy informacje uzyskane w toku czynności zawodowych, także po ustaniu zatrudnienia, chyba że działa to przeciwko dobru osoby lub rodziny,
- 6) podnosić swoje kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach i samokształcenie.

Pracownicy socjalni zajmują się także kompletowaniem dokumentów do domów pomocy społecznej, wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności, przeprowadzają wywiady środowiskowe dla potrzeb różnych instytucji m.in. dla ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie, urzędów pracy i sądów rejonowych, urzędu miasta, a także na wniosek organów realizujących zadania z zakresu świadczeń rodzinnych, od 01.06.2022r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych realizującego wypłatę świadczenia wychowawczego oraz Programu „Rodzina 500+”. Uczestniczą również w posiedzeniach grup roboczych zespołu interdyscyplinarnego.

W 2024 roku pracownicy socjalni przeprowadzili **831** środowiskowych wywiadów rodzinnych, **2932** aktualizacji środowiskowych wywiadów rodzinnych oraz **43** wywiadów alimentacyjnych.

W 2024 roku pracownicy socjalni przeprowadzili wywiady środowiskowe wraz z kompletowaniem dokumentów u **302** nieubezpieczonych osób w celu wydania decyzji przez Prezydenta Miasta Otwocka na świadczenia opieki zdrowotnej finansowane ze środków publicznych do celów leczniczych.

Usługi opiekuńcze

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych.

Usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie nie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację, oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Ośrodek Pomocy Społecznej przyznając usługi opiekuńcze ustala ich zakres, okres

i miejsce świadczenia.

Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych i chorych są realizowane w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej. Z tej formy pomocy skorzystało w 2024 r. **167 rodzin**, liczba godzin sprawowanych usług wynosiła **50 676** natomiast wydatkowano na tę formę pomocy **1 961 161,20 zł**, koszt jednej godziny wyniósł **38,70 zł**. W tym w ramach pomocy usługowej Programu rządowego „Opieka 75+”- edycja 2024, skorzystało **94 osób**, liczba godzin wykonanych wyniosła **2 5751**. Zadanie zostało realizowane ze środków własnych Miasta Otwocka w wysokości **450 764,80 zł** oraz ze środków przekazanych z budżetu wojewody - dotacja zadania własnego w wysokości **544 205,00 zł**.

„Opieka wytchnieniowa” edycja 2024 r. z pomocy skorzystało **8 osób** (w tym: **6** u osób dorosłych + **2** dzieci) liczba godzin wykonanych wyniosła **1 800** (w tym: **1 350** u dorosłych i **450** u dzieci) na kwotę **91 744,90 zł**. Zadanie zostało realizowane ze środków przekazanych z budżetu wojewody. Wykonawca usług został wyłoniony w ramach przetargu nieograniczonego.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób psychicznie chorych.

Z tej formy pomocy skorzystało **7 dzieci chorych na autyzm** i **1 dziecko niepełnosprawne intelektualnie** oraz **19 osób dorosłych chorych psychicznie**, liczba godzin sprawowanych usług wynosiła **3 363,33** w tym: **1 213** dla dzieci i **2 150,33** dla osób dorosłych, wydatkowano na tę formę pomocy kwotę **177 920,16 zł**. Koszt 1 godziny usług wyniósł **52,90 zł**.

Powyższe zadanie jest realizowane jako zadanie zlecone z budżetu wojewody.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22.09.2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U z 2024 poz. 816) osoby chore psychicznie, powinny mieć zapewnioną możliwość korzystania z następujących kategorii usług:

1. Uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, w tym zwłaszcza:

a) kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji, prowadzenie treningów samoobsługi i umiejętności społecznych oraz wspieranie, także w formie asystowania w codziennych czynnościach życiowych, w szczególności takich jak:

- samoobsługa, zwłaszcza wykonywanie czynności gospodarczych i porządkowych, w tym umiejętności utrzymania i prowadzenia domu,
- dbałość o higienę i wygląd,
- utrzymywanie kontaktów z domownikami, rówieśnikami, w miejscu nauki i pracy oraz ze

społecznością lokalną,

- wspólne organizowanie i spędzanie wolnego czasu,
- korzystanie z usług różnych instytucji;

b) interwencje i pomoc w życiu w rodzinie, w tym:

- pomoc w radzeniu sobie w sytuacjach kryzysowych,
- poradnictwo specjalistyczne, interwencje kryzysowe, wsparcie psychologiczne, rozmowy terapeutyczne,
- ułatwienie dostępu do edukacji i kultury,
- doradztwo, koordynacja działań innych służb na rzecz rodziny, której członkiem jest osoba uzyskująca pomoc w formie specjalistycznych usług,
- kształtowanie pozytywnych relacji osoby wspieranej z osobami bliskimi,
- współpraca z rodziną kształtowanie odpowiednich postaw wobec osoby chorującej, niepełnosprawnej;

c) pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, w tym:

- w uzyskaniu świadczeń socjalnych, emerytalno- rentowych,
- w wypełnianiu dokumentów urzędowych;

d) wspieranie i pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, w tym zwłaszcza:

- w szukaniu informacji o pracy, pomoc w znalezieniu zatrudnienia lub alternatywnego zajęcia, w szczególności uczestnictwo w zajęciach warsztatów terapii zajęciowej, zakładach aktywności zawodowej, środowiskowych domach samopomocy, centrach i klubach integracji społecznej, klubach pracy,
- w kompletowaniu dokumentów potrzebnych do zatrudnienia,
- w przygotowaniu do rozmowy z pracodawcą, wspieranie i asystowanie w kontaktach z pracodawcą,
- w rozwiązywaniu problemów psychicznych wynikających z pracy lub z jej braku;

e) pomoc w gospodarowaniu pieniędzmi, w tym:

- nauka planowania budżetu, asystowanie przy ponoszeniu wydatków,
- pomoc w uzyskaniu ulg w opłatach,
- zwiększenie umiejętności gospodarowania własnym budżetem oraz usamodzielnianie finansowe.

2. Pielęgnacja jako wspieranie procesu leczenia, w tym:

a) pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych;

b) uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt lekarskich, badań diagnostycznych;

c) pomoc w wykupywaniu i zamawianiu leków w aptece, pilnowanie przyjmowania leków oraz

obserwowanie ewentualnych skutków ubocznych ich stosowania,
e) w szczególnie uzasadnionych przypadkach zmiana opatrunków, pomoc w użyciu środków pomocniczych i materiałów medycznych, przedmiotów ortopedycznych, a także w utrzymaniu higieny

f) pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia,

g) pomoc w dotarciu do placówek rehabilitacyjnych.

3. Rehabilitacja fizyczna i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu w zakresie nieobjętym przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych:

a) zgodnie z zaleceniami lekarskimi lub specjalisty z zakresu rehabilitacji ruchowej lub fizjoterapii,

b) współpraca ze specjalistami w zakresie wspierania psychologiczno - pedagogicznego i edukacyjno - terapeutycznego zmierzającego do wielostronnej aktywizacji osoby korzystającej ze specjalistycznych usług.

4. Pomoc mieszkaniowa, w tym:

a) w uzyskaniu mieszkania, negocjowaniu i wnoszeniu opłat,

b) w organizacji drobnych remontów, adaptacji, napraw, likwidacji barier architektonicznych,

c) kształtowaniu właściwych relacji osoby uzyskującej pomoc z sąsiadami i gospodarzem domu.

5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi dostępu do zajęć rehabilitacyjnych i rewalidacyjno- wychowawczych, w wyjątkowych przypadkach, jeżeli nie mają możliwości uzyskania dostępu do zajęć, o których mowa w art. 7 Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego.

Pomoc osobom bezdomnym.

W świetle obowiązujących przepisów do udzielenia pomocy osobie bezdomnej zobowiązana jest gmina ostatniego miejsca zameldowania tej osoby na pobyt stały (art. 101 ust. 2 ustawy z dn. 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej).

Według ustawy o pomocy społecznej **osoba bezdomna** to osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Udzielenie schronienia jest zadaniem gminy o charakterze obowiązkowym w 2023 koszt realizacji zadania wyniósł **254 898,74 zł**, wsparciem zostało objętych **19** osób bezdomnych.

Realizacja świadczenia następuje w miejscach do tego przeznaczonych tj. schroniskach i noclegowniach. OPS ma podpisane 8 porozumień z placówkami dla osób bezdomnych.

Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego **schronienia w schronisku dla osób bezdomnych albo schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi** (art. 48a ww. ustawy). Wymaga złożenia pisemnego wniosku i przeprowadzenia niezbędnych procedur mających na celu stwierdzenie spełnienia kryteriów wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w tym również przeprowadzenia wywiadu środowiskowego z osobą bezdomną i wydania decyzji administracyjnej. Konieczne jest również zawarcie kontraktu socjalnego z osobą bezdomną w celu wzmocnienia jej aktywności społecznej, wyjścia z bezdomności i uzyskania samodzielności życiowej.

Sprawienie pogrzebu

Zgodnie z przepisami Ustawy o pomocy społecznej gmina ma obowiązek sprawienia pogrzebu osobie zmarłej. Sprawienie pogrzebu jest jednym ze świadczeń niepieniężnych przyznawanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Ośrodek zorganizuje pogrzeb, gdy osoba zmarła nie posiadała rodziny lub członkowie rodziny z jakis przyczyn odmawiają podjęcia działań zmierzających do pochówku.

Organizacja pogrzebu odbywa się na podstawie Uchwały Nr XI/97/15 Rady Miasta Otwocka z dnia 30 lipca 2015 roku w sprawie sposobu sprawowania pogrzebu przez miasto Otwock.

Sprawienie pogrzebu w 2024 roku zlecono dla 25 osób zmarłych na kwotę **108 730,00 zł.** - zadania własne.

Domy Pomocy Społecznej

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

1. Obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:

1) mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka,

2) małżonek, zstępni przed wstępnymi,

3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej

- przy czym osoby i gmina określone w pkt 2 i 3 nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność.

2. Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wnoszą:

1) mieszkaniec domu, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, nie więcej niż 70% tego dochodu;

2) małżonek, zstępni przed wstępnymi - zgodnie z umową zawartą w trybie art. 103 ust. 2:

a) w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jeżeli dochód jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, jednak kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% tego kryterium,

b) w przypadku osoby w rodzinie, jeżeli posiadany dochód na osobę jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, z tym że kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie;

3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej - w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatami wnoszonymi przez osoby, o których mowa w pkt 1 i 2.

3. Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej mogą wносить osoby niewymienione w ust. 2.

Według stanu na **31.12.2024** roku, w domu pomocy społecznej przebywało **90** osób (w tym: **35** osób na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego). Miesięczna kwota dopłaty Ośrodka do kosztów pobytu pensjonariusza w domu pomocy społecznej wahała się **od 2.218,83 zł do 9.041,69 zł** i była uzależniona od dochodu osoby przebywającej w domu pomocy społecznej oraz kosztu miesięcznego pobytu pensjonariusza w placówce. Nadmienić należy, że wysokość kosztów utrzymania w domu pomocy społecznej ustala starosta, na którego terenie znajduje się dom pomocy społecznej.

Na powyższe zadanie wydatkowano **4 434 665,08 zł**.

DODATKI MIESZKANIOWE

Dodatek mieszkaniowy jest formą pomocy państwa dla osób, które znalazły się w trudnej sytuacji finansowej i nie są w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania.

Podstawa prawna:

Przepisy ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. z 2023 poz. 1335 t.j.), Uchwały Rady Miasta Otwocka nr XVI/156/2004 z dnia 23 marca 2004 r. w sprawie wskaźnika procentowego ponoszonych wydatków mieszkaniowych który wynosi 50%.

Dodatek mieszkaniowy przyznawany jest na okres 6 miesięcy, licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu złożenia wniosku. Aby zachowana została ciągłość świadczenia, w ostatnim miesiącu obowiązywania decyzji należy złożyć wniosek i deklarację zatwierdzone uchwałą Rady Miasta Nr tj. LII/559/21 z dnia 27 października 2021 roku.

Komu przysługuje dodatek mieszkaniowy?

- najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych;
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego;
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych;
- innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem;
- osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo socjalny.

Dodatek mieszkaniowy nie przysługuje osobom przebywającym w:

- domu pomocy społecznej,
- młodzieżowym ośrodku wychowawczym,
- schronisku dla nieletnich,
- zakładzie poprawczym,
- zakładzie karnym,
- szkole, w tym w szkole wojskowej – jeżeli instytucje te zapewniają nieodpłatnie pełne całodobowe utrzymanie.

Przez gospodarstwo domowe rozumie się gospodarstwo prowadzone przez osobę ubiegającą się o przyznanie dodatku mieszkaniowego, samodzielnie zajmującą lokal mieszkalny albo gospodarstwo

prowadzone przez tę osobę wspólnie z małżonkiem i innymi osobami stale z nią zamieszkującymi i gospodarującymi, które swoje prawa do zamieszkiwania w lokalu wywodzą z prawa tej osoby. Do członków gospodarstwa domowego nie wlicza się osób przebywających w instytucjach zapewniających nieodpłatnie pełne całodobowe utrzymanie.

Kryterium dochodowe.

Przy wydawaniu decyzji o przyznaniu dodatku mieszkaniowego uwzględnia się kwotę przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, obowiązującego w dniu złożenia wniosku, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 504, 1504 i 2461). Przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w 2023 roku wyniosło **7 155,48 zł**.

Do otrzymania dodatku uprawnione są gospodarstwa domowe, w których w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o jego przyznanie średni miesięczny dochód przypadający na jednego członka gospodarstwa domowego wnioskodawcy nie przekroczył w gospodarstwie :

- jednoosobowym – 40% tj. **2 862,19 zł**.
- wieloosobowym – 30% tj. **2 146,64 zł**. – przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, obowiązującego w dniu złożenia wniosku.

Za dochód uważa się dochód w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych.

Oznacza to, po odliczeniu kwot alimentów świadczonych na rzecz innych osób:

- przychody podlegające opodatkowaniu na zasadach określonych w ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, pomniejszone o koszty uzyskania przychodu, należny podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenie społeczne niezaliczone do kosztów uzyskania przychodu oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne.
- dochodem są także, inne dochody niepodlegające opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych np: alimenty na rzecz dzieci, stypendia doktoranckie, dochody uzyskane z gospodarstwa rolnego, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, pomoc materialną o charakterze socjalnym (stypendia szkolne, zasiłek szkolny), świadczenie rodzicielskie.

Dodatku mieszkaniowego nie przyznaje się, jeżeli jego kwota byłaby niższa niż 0,5% kwoty przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, obowiązującego w dniu wydania decyzji - **aktualnie 35,78 zł.**

Normatywna powierzchnia użytkowa lokalu w przeliczeniu na liczbę członków gospodarstwa domowego powinna wynosić:

- dla 1 osoby 35 m² i nie może przekroczyć 45,50 m²
- dla 2 osób 40 m² i nie może przekroczyć 52,00 m²
- dla 3 osób 45 m² i nie może przekroczyć 58,50 m²
- dla 4 osób 55 m² i nie może przekroczyć 71,50 m²
- dla 5 osób 65 m² i nie może przekroczyć 84,50 m²
- dla 6 osób 70 m² i nie może przekroczyć 91,00 m²

Jeżeli w lokalu mieszka osoba niepełnosprawna poruszająca się na wózku lub gdy niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w odrębnym pokoju (wymagane orzeczenie o niepełnosprawności i stosowne zaświadczenie lekarskie), wielkość powierzchni normatywnej zwiększa się o 15 m².

Wydatkami poniesionymi przez osobę ubiegającą się o dodatek mieszkaniowy są świadczenia okresowe ponoszone przez gospodarstwo domowe w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. Wydatkami stanowiącymi podstawę obliczania dodatku mieszkaniowego są: czynsz, opłaty związane z eksploatacją lokalu mieszkalnego, opłaty związane z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w częściach przypadających na lokale mieszkalne w spółdzielni mieszkaniowej, zaliczki na koszty zarządu nieruchomością wspólną, odszkodowanie za zajmowanie lokalu bez tytułu prawnego, świadczenia związane z eksploatacją domu jednorodzinnego (woda, wywóz nieczystości stałych i płynnych).

W 2024 roku przyjęto wnioski o przyznanie dodatku mieszkaniowego

Liczba złożonych wniosków: 640

Ogółem gospodarstwa domowe: 368

w tym:

- 1 raz złożony wniosek: 98

- 2 razy złożony wniosek: 268

- 3 razy złożony wniosek: 2

Zestawienie dla decyzji rozpatrzonych pozytywnie

Zestawienie wg liczby członków gospodarstwa domowego

1 osoba	278
2 osoby	134
3 osoby	80
4 osoby	49
5 osób	40
6 i więcej	36
Suma:	617

Zestawienie wg wysokości dodatku

do 100 zł	58
od 100 zł do 200 zł	219
od 200 zł do 300 zł	175
od 300 zł do 400 zł	95
400 zł i więcej	70
Suma:	617

Wysokość wypłaconych dodatków mieszkaniowych w 2024 roku:

Najniższa kwota dodatku – 38,18 zł
Najwyższa kwota dodatku – 781,46 zł

Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w 2024 roku

Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych (w zaokrągleniu)	Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych
OGÓŁEM: 911 638 zł	3 722
z tego w zasobie:	
gminnym: 317 193 zł	1 375
spółdzielczym: 258 918 zł	1 133
wspólnot mieszkaniowych: 262 060 zł	969
prywatnym: 72 857 zł	235
zakładowym: 610 zł	10

Zestawienie dla decyzji rozpatrzonych negatywnie

Zestawienie wg liczby członków gospodarstwa domowego

1 osoba	20
2 osoby	2
3 osoby	5
4 osoby	4
5 osób	3
6 i więcej	0
Razem	34

PRZEMOC DOMOWA – ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY

Przemoc domowa to problem, który dotyka ludzi na całym świecie, niezależnie od ich pochodzenia, wieku czy statusu społecznego. Jest skutkiem wielowiekowego, społecznego przyzwolenia na krzywdzenie osób najbliższych, ponieważ po dziś dzień w wielu środowiskach akceptuje się bicie oraz stosowanie kar cielesnych a przeświadczenie o słuszności nieingerowania w sprawy „rodzinne” przyczynia się do poczucia bezkarności osoby stosującej przemoc i bezradności osoby doznającej przemocy.

Wewnętrzna niezgoda wywołują badania pokazujące, że przemoc wobec członków rodziny jest społecznie bardziej akceptowana i tolerowana niż stosowanie jej wobec obcych.

W Polsce, jak również w innych krajach, jest to problem, który wymaga skutecznych środków zaradczych ze strony państwa. Jednym z kluczowych kroków podjętych przez polski rząd w celu walki z tym zjawiskiem było przyjęcie Ustawy o Przeciwdziałaniu Przemocy Domowej. Ustawa stanowi fundament dla działań mających na celu ochronę ofiar przemocy w rodzinie oraz karanie sprawców, bowiem przemoc domowa nie ogranicza się jedynie do fizycznych obrażeń czy krzywdzenia. Może przybierać różne formy, włączając w to przemoc psychiczną, ekonomiczną czy seksualną. Jest to zjawisko, które może dotyczyć osób w każdym wieku i w każdym środowisku społecznym. Często jednak ofiary przemocy domowej z różnych powodów nie są w stanie lub nie chcą zgłaszać swoich doświadczeń, co czyni walkę z tym problemem jeszcze bardziej skomplikowaną.

„Ludzie oczekują od osób doznających przemocy naturalnych reakcji samoobronnych, że nie pozwolą się tak traktować, że obronią się i postawią „tamę” przemocy. Tak zachowałaby się osoba posiadająca moc sprawczą, osoba, która ma zachowaną psychologiczną możliwość obrony. Jednak sytuacja przemocy domowej nie jest normalną sytuacją. To sytuacja chronicznego stresu, napięcia, cierpienia, lęku, bezradności, poczucia braku wpływu na własne życie. Specyfika przemocy polega właśnie na tym, że ofiara przemocy utraciła swoją moc sprawczą i wewnętrzną siłę. Sprawca przemocy swoją ofiarę psychicznie, emocjonalnie obezwładnia.”

fragment książki „Zrozumieć przemoc w rodzinie” Wydawnictwo PARPAMedia, 2010

W takim kontekście, Ustawa o Przeciwdziałaniu Przemocy Domowej stanowi krok naprzód w zapewnieniu ochrony ofiarom. Jednym z kluczowych aspektów tej ustawy jest jasne zdefiniowanie przemocy domowej oraz określenie odpowiedzialności organów państwowych za zapewnienie wsparcia ofiarom. Ustawa nakłada obowiązek na instytucje publiczne, aby zapewniły ofiarom przemocy domowej pomoc psychologiczną, medyczną oraz prawniczą.

Kształtowanie lokalnych działań w taki sposób, aby zmniejszyć skalę problemu przemocy domowej na terenie gminy, wzmocnienie ochrony ODP (Osoby Doznającej Przemocy) oraz zwiększenie zakresu oddziaływań wobec OSP (Osobę Stosującą Przemoc) poprzez wzmocnienie kompetencji osób zajmujących się problemem przemocy domowej na danym terenie – należy do najważniejszych zadań Zespołu Interdyscyplinarnego.

Warto wspomnieć o procedurach interwencyjnych i pomocowych wspomagających działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w ramach uruchomionych procedur „Niebieskich Kart”:

1. Zakaz zbliżania i nakaz opuszczenia (..) – zgodnie z przepisami ustawy antyprzemocowej policjanci i Żandarmeria Wojskowa mają możliwość wydania wobec osoby stosującej przemoc domową:

- nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia
- zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia
- zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, obiektu sportowego lub miejsca pracy, i przebywania na tym terenie, zwany dalej

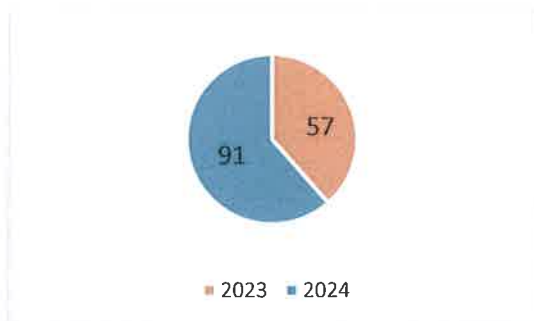
Nakazy lub zakazy mogły być wydane łącznie i są natychmiast wykonalne a ich celem jest zwiększenie bezpieczeństwa oraz ochrony osób doznających przemocy domowej, a także zapobieganie kolejnym aktom przemocy.

2. Procedury zapewnienia dziecku ochrony w razie zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową, które zgodnie art. 12 a znowelizowanej ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej zapewniają dziecku ochronę przez umieszczenie go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, dającej gwarancję zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i należytej opieki, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

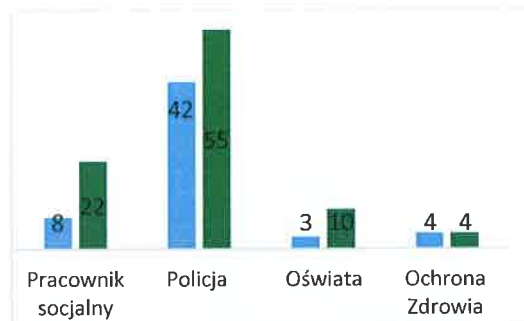
3. Zaświadczenie lekarskie o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej, którego wzór został określony w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej Obowiązkiem lekarza jest opisanie obrażeń wynikających ze stosowania przemocy domowej, które posiada osoba zgłaszająca się na konsultację lekarską. Zaświadczenie lekarskie jest bezpłatne. Zaświadczenie może zostać wydane przez lekarzy dowolnej specjalizacji. Można je

uzyskać od lekarza pierwszego kontaktu, lekarza specjalisty jak również podczas pobytu w szpitalnym oddziale ratunkowym.

Reasumując, w 2024 r do Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Otwocku wpłynęło **60% więcej** „Niebieskich Kart” wszczynających procedurę w poszczególnych rodzinach w stosunku do roku 2023 r., zgodnie z wykresem nr 1:

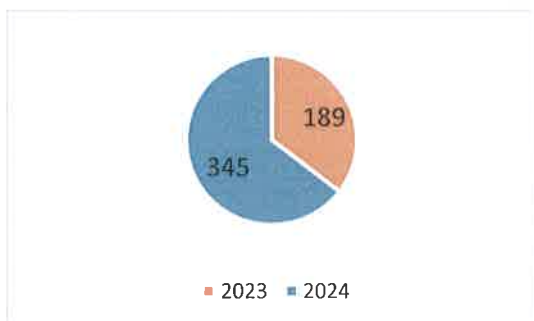
Wykres nr 1: Ilość wszczętych procedur 2023 vs 2024

Wykres nr 2: Ilość wszczętych procedur przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów 2023 vs 2024

Wśród przedstawicieli poszczególnych podmiotów największy wzrost w stosunku do roku 2023 r., dla sporządzonych „Niebieskich Kart” odnotowuje Jednostka organizacyjna pomocy społecznej – **wzrost prawie trzykrotny**, zgodnie z wykresem nr 2. Policja nadal jest podmiotem, który wszczyna największą ilość procedur. W roku 2024 r. również nie zostały wszczęte procedury przez przedstawicieli m.in. Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ponadto, Zespół pracował nad **43** „Niebieskimi Kartami” z lat poprzednich.

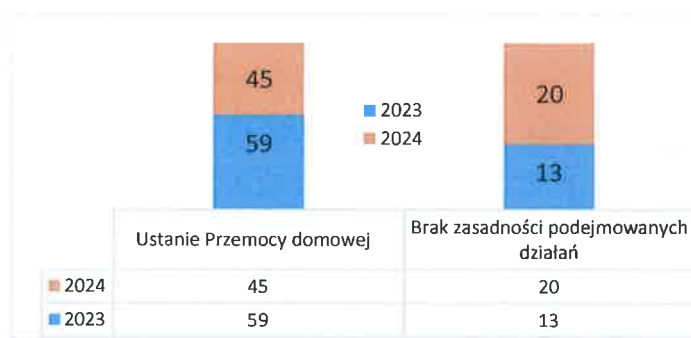

Wykres nr 3: Liczba spotkań GDP 2023 vs 2024

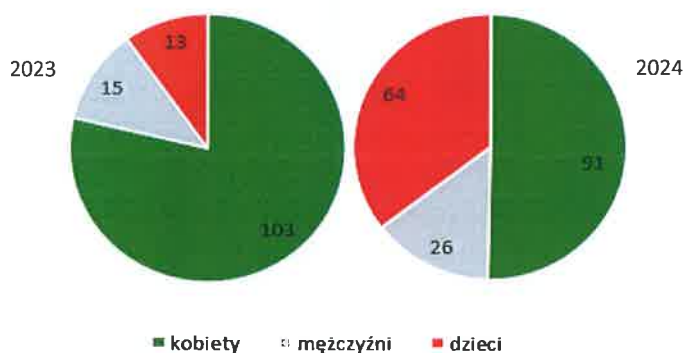
W 2024 r odbyło się dwukrotnie więcej posiedzeń grup diagnostyczno pomocowych - wykres nr 3.

Grupy diagnostyczno pomocowe mają przede wszystkim na celu dokonanie diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej,

a także realizacji zadań o których mowa w art. 9b ust.

Wykres nr 4: Liczba zakończonych przez GDP procedur z uwzględnieniem

Wykres nr 5: Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie 2023 vs 2024

przemocy domowej np. między rodzicami. Znaczący wzrost ilości dzieci doświadczających przemocy domowej z 13 w roku 2023 do 64 w roku 2024 r. wynika z kilku kwestii: doświadczenie specjalistów ds. przeciwdziałania przemocy domowej w praktycznym zastosowaniu opracowanych dokumentów z procedury „Niebieskich Kart”, zwiększona świadomość przez wszystkie jednostki wszczynające procedurę w ujmowaniu wszystkich członków doświadczających przemocy bądź będących świadkami przemocy domowej, w tym dzieci – w myśl Fundacji Dzieci Niczyje z Warszawy, która przyjmuje następującą definicję krzywdzenia dzieci za D. Gil:

„Krzywdzenie dzieci to każde działanie lub bezczynność jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, który deprywuje równe prawa i swobody dzieci i/ lub zakłóca ich optymalny rozwój”.

Warto również wspomnieć o programie korekcyjno – edukacyjnym, który jest dedykowany dla osób stosujących przemoc w rodzinie zarówno dla tych skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy jak i te uczestniczące w terapii leczenia uzależnienia od alkoholu czy innych środków odurzających/psychotropowych oraz zgłaszające się do uczestnictwa do programu w innych okolicznościach . W 2024 r. zostało wystawionych 11 skierowań.

Podobna ilość procedur została zakończona oraz podobnie wygląda proporcja pomiędzy rokiem 2023 vs 2024 ze względu na skutek zakończenia – wykres nr 4

Utrzymuje się procent kobiet doświadczających przemocy domowej w rodzinie, w porównaniu roku 2023 do 2024 w dalszym ciągu jest ich około 80% - wykres nr 5
Bardzo dużą uwagę zwraca ilość dzieci

doświadczających przemocy domowej w tym i będących świadkiem

WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA

Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przysłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami została uchwalona ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r.

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zapewnia się wsparcie, które polega w szczególności na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- 4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- 5) pomocy w integracji rodziny,
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:

- 1) pracy z rodziną,
- 2) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

W przypadku gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy. Po przeprowadzeniu wywiadu, pracownik socjalny dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z analizy wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta

rodziny, pracownik socjalny występuje do dyrektora ośrodka pomocy społecznej z wnioskiem o jego przydzielenie.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach edukacyjnych i psychoedukacyjnych,
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
- 14) realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- 15) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
- 16) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny,
- 17) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- 18) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach,
- 19) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,
- 20) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym, grupą roboczą lub innymi podmiotami, których

pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Według stanu na dzień 31.12.2024r. wsparciem 5 asystentów rodziny objętych było 60 rodziny z dziećmi.

W 2024 roku pracownicy socjalni podjęli działania mające na celu udzielenie wsparcia 78 rodzinom z dziećmi, gdzie występowała bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Pracownicy socjalni w ramach swoich zadań dotyczących wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji udzielali pomocy poprzez:

- 1) wzmacnianie roli i funkcji poprzez poradnictwo socjalne,
- 2) wspieranie rodzin z dziećmi w pełnieniu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 3) rozwijali umiejętności opiekuńczo-wychowawcze udzielając porad dotyczących np. prowadzenia gospodarstwa domowego, gospodarowaniem budżetem domowym,
- 4) przeciwdziałali marginalizacji i degradacji społecznej poprzez udzielanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej,
- 5) podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny,
- 6) wsparcie psychologiczne poprzez kierowanie do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku, Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Otwocku na konsultacje.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze

W 2024 roku poniesiono wydatki w kwocie **847 555,81 zł** na pokrycie kosztów pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (domy dziecka, zakłady opiekuńczo-lecznicze, ośrodki preadopcyjne) – zgodnie z art. 191 ust.9 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Według stanu na dzień 31.12.2024 r. w placówkach opiekuńczo wychowawczych przebywało **41** dzieci.

W 2024 roku poniesiono wydatki w kwocie **365 215,49 zł** na pokrycie kosztów pobytu dzieci w rodzinie zastępczej i dzieci przebywających w rodzinnym domu dziecka. Według stanu na dzień 31.12.2024 r. w rodzinach zastępczych i rodzinnym domu dziecka przebywało **52** dzieci.

Według stanu na dzień 31.12.2024 r. miesięczny koszt pobytu w rodzinie zastępczej spokrewnionej wynosi od 01.01.2024 r. do 31.05.2024 r. **899,00 zł** miesięcznie, od 01.06.2024 r. do

31.12.2024 r. wynosi **1 002,00 zł** miesięcznie. W przypadku niepełnosprawności dziecka przysługuje dodatkowo świadczenie od 01.01.2024 r. do 31.05.2024 r. w wysokości **274,00 zł** miesięcznie, od 01.06.2024 r. do 31.12.2024 r. w wysokości **306,00 zł**.

Koszt pobytu dziecka w rodzinie zastępczej niezawodowej wynosi od 01.01.2024 r. do 31.05.2024 r. wynosi **1 361,00 zł** miesięcznie, od 01.06.2024 r. do 31.12.2024 r. w wysokości **1 517,00 zł** miesięcznie.

Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- ✓ 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- ✓ 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- ✓ 50% w trzecim i w następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2024 roku poniesiono wydatki w kwocie **1 212 771,30 zł** na dofinansowanie kosztów pobytu dzieci rodzinnej i instytucjonalnej w pieczy zastępczej.

Ponadto w roku 2024 poniesiono wydatek w kwocie **86.321,10zł** na pokrycie kosztów wynagrodzenia dla koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnionych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku.

Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu opieki nad osobą całkowicie ubezwłasnowolnioną przyznane przez sąd.

Wynagrodzenie za sprawowanie opieki dla opiekuna osoby ubezwłasnowolnionej – Ośrodek realizuje wynagrodzenie, które opiekunowi osoby ubezwłasnowolnionej ustala sąd. Wynagrodzenie za sprawowanie opieki wypłaca się w wysokości ustalonej przez sąd. Wynagrodzenie to obliczone w stosunku miesięcznym nie może przekraczać 1/10 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat nagród z zysku, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za okres poprzedzający dzień przyznania wynagrodzenia.

Świadczenie może być przyznane okresowo albo jednorazowo, gdy opieka ustaje lub opiekun zostaje z niej zwolniony. W obu sytuacjach to sąd decyduje, czy przysługuje wynagrodzenie. Przepisy dotyczą osób małoletnich i ubezwłasnowolnionych, dla których opiekunem prawnym nie jest osoba najbliższa. Opiekun prawny nie otrzyma także świadczenia, gdy jest rodziną zastępczą lub gdy sąd uzna, że jego nakład pracy jest nieznaczny. Przyznanie wynagrodzenia nie jest uzależnione od dochodów opiekuna, z tytułu np. renty.

Z tej formy pomocy skorzystało **5** osób, liczba świadczeń wyniosła **61**, na kwotę **24 276zł**. Powyższe zadanie jest realizowane jako zadanie zlecone z budżetu wojewody.

REALIZOWANE PROGRAMY RZĄDOWE NA RZECZ MIESZKAŃCÓW MIASTA OTWOCKA

Ośrodek Pomocy Społecznej w roku 2024 przystąpił do realizacji pięciu programów rządowych poszerzając ofertę usług wobec osób niepełnosprawnych, seniorów i dzieci. Na realizację dodatkowych zadań uzyskał dotację w łącznej wysokości 1 433 464,82zł.

Realizacja programu „Opieka 75+” za rok 2024

Miasto Otwock realizowało Program „Opieka 75+” w roku 2024 na podstawie umowy z Wojewodą Mazowieckim nr **WPS-I.946.12.138.2024.Op.75+** z dnia **31.05.2024r.** Miasto Otwock uzyskało środki finansowe w formie dotacji celowej w wysokości **544.205,00zł** z przeznaczeniem na wsparcie finansowe w zakresie świadczenia usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej spełniających warunki do udzielenia pomocy, wskazane w ustawie o pomocy społecznej, które:

- dofinansowanie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób, którym przedmiotowe usługi były świadczone w ramach programu i będą one kontynuowane w roku 2024,
- dofinansowanie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych osobom, którym w roku 2023 nie były one świadczone,
- dofinansowanie do zwiększenia liczby godzin usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej.

Celem programu była poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, dla osób w wieku 75 lat i więcej, które są osobami samotnymi (zgodnie z art. 6 pkt 9 ustawy o pomocy społecznej), lub są osobami samotnie gospodarującymi (zgodnie z art. 6 pkt 10 ustawy o pomocy społecznej), a także tych, które pozostają w rodzinie. Program na 2024 był elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

1. Zapewnienia ww. osobom wsparcia i pomocy adekwatnej do potrzeb i możliwości wynikających z wieku i stanu zdrowia, w ramach usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych.
2. Poprawy jakości życia osób w wieku 75 lat i więcej.

3. Umożliwienia gminom rozszerzenia oferty usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej.
4. Wsparcia finansowego gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym.

W roku sprawozdawczym wydano decyzję na usługi opiekuńcze, które zostały dofinansowane w ramach programu „Opieka 75+” u **96** osób. Nowych osób korzystających w 2024 roku z tej formy pomocy było **20**. W ramach programu zrealizowano łącznie **25 751** godzin usług opiekuńczych, których koszt całkowity wyniósł **994 969,80 zł**, średni koszt jednej godziny usług wyniósł 38,70zł. Liczba godzin usług opiekuńczych, których koszt został dofinansowany w ramach programu wynosi **14 062,15**, na które wykorzystano środki finansowe w formie dotacji w wysokości **544 205,00zł**. Realizatorem usług opiekuńczych było Stowarzyszenie PRM ul. Widoczna 37, 04-647 Warszawa na podstawie zawartej umowy .

Program „Opieka 75+” przyczynił się do większej dostępności usług opiekuńczych dostosowanych do potrzeb i możliwości wynikających z wieku i stanu zdrowia osób w wieku 75 lat i więcej.

Program resortowy Ministra Rodziny i Polityki Społecznej "Opieka wytchnieniowa" dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024

Głównym celem programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad:

- 1) dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności,
- 2) osobami z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi.

Program zapewniał:

1. W odniesieniu do rozwiązań systemowych:
  - wzmocnienie dotychczasowego systemu wsparcia poprzez świadczenie usług opieki wytchnieniowej dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczoną niepełnosprawnością lub osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności/osobami z orzeczeniem równoważnym;
  - wsparcie finansowe gmin w zakresie realizacji usług opieki wytchnieniowej.
2. W odniesieniu do członków rodziny lub opiekunów osób z niepełnosprawnością:

- czasowe odciążenie od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki, zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację;
- wzmocnienie osobistego potencjału oraz ograniczenie wpływu obciążeń psychofizycznych związanych ze sprawowaniem opieki poprzez wsparcie psychologiczne lub terapeutyczne;
- podniesienie poziomu kompetencji dotyczących wsparcia osoby niepełnosprawnej poprzez naukę technik wspomagania, pielęgnacji, prowadzenia działań rehabilitacyjnych w warunkach domowych oraz objęcie specjalistycznym poradnictwem w zakresie psychologicznych i społecznych aspektów wsparcia osób z niepełnosprawnością, zagadnienia profilaktyki zdrowotnej i zdrowego stylu życia.

Z „Opieki wytchnieniowej” edycja 2024, skorzystały 8 osób, liczba godzin wykonanych wyniosła 1 800 na kwotę 89 946,00 zł. Zadanie zostało realizowane ze środków przekazanych z budżetu wojewody. Wykonawca usług został wyłoniony w ramach zapytania ofertowego.

Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego - edycja 2024r.

Program miał na celu:

- kontynuację usługi asystencji jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowania w życiu społecznym dla pełnoletnich osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie:
  - a) o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
  - b) traktowane na równi z orzeczeniem wymienionym w lit. a, zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Usługi asystencji osobistej polegały w szczególności na pomocy asystenta w:

- wykonywaniu przez uczestnika czynności dnia codziennego,
- wyjściu, powrocie lub dojazdach z uczestnikiem w wybrane przez uczestnika miejsca ,
- załatwianiu przez uczestnika spraw urzędowych,
- korzystaniu przez uczestnika z dóbr kultury.

W okresie od 01 lutego 2024r. do 31 grudnia 2024r. z usług asystencji skorzystało, rotacyjnie, łącznie **28** osób w tym: **14** osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, **5** osób o znacznym sprężonym stopniu niepełnosprawności, **7** osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i **2** osoba o umiarkowanym sprężonym stopniu niepełnosprawności.

Usługi asystenckie były świadczone przez **11** asystentów, którzy zrealizowali łącznie **4 799** godzin usług. Otrzymano dotacje na realizację programu w wysokości **247 000,97zł**. Obsługę programu zapewniała kadra OPS.

Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2024.

Program realizowany na podstawie Uchwały Nr XCV/1019/24 Rady Miasta Otwocka z dnia 30 stycznia 2024 r. w sprawie Programu Ostonowego „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2024 w Mieście Otwocku zgodnie z założeniami Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie przyjętego programu „Korpus Wsparcia Seniorów”.

Moduł I

Program „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2024 realizowany w Ośrodku Pomocy Społecznej w Otwocku miał na celu udzielanie wsparcia przez osoby z najbliższego otoczenia. Wsparcie udzielane w postaci usług sąsiedzkich było przyznane osobie samotnej w wieku 60 lat i więcej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona oraz ww. osobie, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także osoby bliskie, takie jak wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Wsparcie udzielane w postaci usług sąsiedzkich miało charakter uzupełniający do opieki sprawowanej przez rodzinę i prowadziło do odciążenia członków rodziny, którzy na co dzień sprawują opiekę nad osobą niesamodzielną. Usługa sąsiedzka obejmowała pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno-pielęgnacyjną, przez którą należy rozumieć formy wsparcia nie wymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji, oraz, w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Wsparcie świadczone w formie usług sąsiedzkich było dostosowane do indywidualnych potrzeb osób wspieranych. Świadczenie tego typu usług było realizowane m.in. w godzinach porannych, popołudniowych, wieczornych, nocnych, w dniach ustawowo wolnych od pracy oraz w święta, jak również poza godzinami pracy opiekunek kierowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku, jeśli osoba korzysta z tego rodzaju usług. Zasady wsparcia w

zakresie usług sąsiedzkich reguluje Uchwała XCV/1020/24 Rady Miasta Otwocka z dnia 30 stycznia 2024r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze sąsiedzkie oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, a także trybu ich pobierania

Formy realizacji Programu:

Główny cel Programu zrealizowany był poprzez:

1. Usługi opiekuńcze sąsiedzkie świadczone były dorosłym osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione.
2. Usługi opiekuńcze sąsiedzkie były przyznane również osobie dorosłej pozostającej w rodzinie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie z nią zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.
3. Usługi przyznawane były na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego, a także z urzędu za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego.
4. Usługi opiekuńcze sąsiedzkie obejmowały pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Zakres usług był dostosowany do indywidualnych potrzeb osoby, na której rzecz były świadczone usługi.
5. Usługę opiekuńczą w formie pomocy sąsiedzkiej przyznaje się po ustaleniu, że zachodzą przesłanki do udzielenia pomocy określone w ustawie o pomocy społecznej poprzedzone rodzinnym wywiadem środowiskowym.
6. Pomoc świadczona była przez osobę mieszkającą w sąsiedztwie i wskazaną przez beneficjenta. Osoba świadcząca pomoc nie może być spokrewniona z osobą korzystającą ze wsparcia.
7. Usługi opiekuńcze sąsiedzkie mogą być wykonywane przez osoby nie posiadające kierunkowego przygotowania zawodowego.
8. Warunkiem sprawowania opieki w ramach usług sąsiedzkich jest posiadanie przez osobę kursu pierwszej pomocy medycznej oraz bliskie sąsiedztwo zamieszkania.
9. Usługi opiekuńcze w formie pomocy sąsiedzkiej są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby z najbliższego otoczenia osoby uprawnionej.

10. Przyznanie lub odmowa pomocy w formie usług opiekuńczych sąsiedzkich a także całkowite lub częściowe zwolnienie z ponoszenia odpłatności za świadczone usługi, następuje w drodze decyzji administracyjnej.

11. Decyzja o przyznaniu usług opiekuńczych sąsiedzkich określa: okres przyznania usług, liczbę godzin przyznanych w miesiącu, zakres oraz miejsce świadczenia usług, warunki odpłatności oraz wysokość odpłatności.

12. Wymiar i zakres przyznawanych usług opiekuńczych sąsiedzkich uzależniony jest od stanu zdrowia osoby objętej usługami oraz jej sytuacji rodzinnej i materialnej ustalonej przez pracownika socjalnego podczas rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz od możliwości zabezpieczenia usług przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku.

13. W pierwszej kolejności pomoc w formie usług sąsiedzkich przyznawana była osobom samotnym, posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym lub z ustaloną całkowitą niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Usługi sąsiedzkie mogą być przyznane jako wyłączna forma usług opiekuńczych osobom, które wymagają pomocy w zaspokojeniu podstawowych potrzeb życiowych lub zapewnieniu kontaktów z otoczeniem. Jeżeli osoba uprawniona do usług opiekuńczych wymaga także opieki higienicznej lub zleconej przez lekarza pielęgnacji, usługi sąsiedzkie mogą być przyznane równolegle z usługami opiekuńczymi świadczonymi w innej formie.

14. Usługi opiekuńcze sąsiedzkie mogą zostać również udzielone osobom w rodzinie, gdzie rodzina nie może z uzasadnionej przyczyny, wykorzystując swe uprawnienie, zasoby i możliwości, zapewnić odpowiedniej pomocy.

15. Pomoc może być realizowana w oparciu o przygotowany plan pomocy określony w umowie trójstronnej za zgodą wszystkich uczestników.

16. Niedozwolone jest realizowanie pomocy sąsiedzkiej wobec osób, na które pobierane są świadczenia wspierające, pielęgnacyjne lub opiekuńcze w ramach świadczeń rodzinnych.

Rezultaty:

W wyniku realizacji Programu wsparciem zostało objętych **11** osób powyżej 60 roku życia, zrealizowano **565,5** godzin usług sąsiedzkich.

Formy udzielanego wsparcia obejmowały w szczególności:

- robienie zakupów

- realizacja recept
- rozmowy z seniorami
- spacery
- umawianie wizyt lekarskich
- zawożenie na wizyty lekarskie
- dostarczanie artykułów pierwszej potrzeby z punktów Caritas
- pomoc w obsłudze komputera

Realizacja Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” Moduł I na rok 2024 zapewniła usługi wsparcia na rzecz 11 seniorów w wieku 60 lat i więcej przez świadczenie usług wynikających z rozeznanych potrzeb na terenie miasta Otwocka, wpisując się we wskazane w programie obszary w ramach usług sąsiedzkich.

Na realizację modułu I w 2024r. wydatkowano łącznie **22 117,74 zł**, w tym **17 257,85** środków dotacyjnych oraz **4 859,89** zł środków własnych.

Moduł II

Świadczeniu usług społecznych na rzecz seniorów z terenu miasta Otwocka, polegających na zapewnieniu dostępu do „opieki na odległość” osobom starszym, przez zakup oraz pokrycie kosztów użytkowania tzw. „opasek bezpieczeństwa”. Realizacja modułu II Programu zapewniało wsparcie w miejscu zamieszkania seniorów w wieku 60 lat i więcej, którzy mają problemy związane z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzących samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkających z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającej opieki w codziennym funkcjonowaniu w zakresie odpowiadającym ich potrzebom.

Miasto Otwock w ramach otrzymanych środków na realizację Programu dokupiło 30 sztuk opasek bezpieczeństwa oraz wykupiło do nich abonament w ramach zapytania ofertowego od firmy Sidly (łącznie 110 opasek bezpieczeństwa). W 2024 roku z tej formy pomocy skorzystało 110 seniorów (w tym 81 osób powyżej 75 roku życia, 97 to osoby samotne) w okresie od 01.01.2024 do 31.12.2024r. W tym okresie odnotowano 1178 zgłoszeń do dyspozytora centrum usługi

teleopieki w tym 1168 zgłoszeń zakończonych udzieleniem wsparcia oraz 10 zgłoszeń zakończonych interwencją medycznych służb ratunkowych.

Na realizację modułu II w 2024r. wydatkowano łącznie **61 957,68 zł**, w tym **24 210,00 zł** środków dotacyjnych oraz **37 747,68 zł** środków własnych.

Przyjęty przez Miasto Otwock program osłonowy „Korpus Wsparcia Seniorów” w 2024 roku przyczynił się w dużym zakresie do podjęcia działań na rzecz seniorów. Uzyskana dotacja celowa na realizację programu pozwoliła na zorganizowanie społeczności lokalnej wobec potrzeb seniorów poprzez świadczenie pomocy sąsiedzkiej oraz zapewniła poczucie bezpieczeństwa przez zakup opasek do usługi teleopieki. Dzięki realizacji Programu seniorzy uzyskali wsparcie społeczne oraz wsparcie w czynnościach dnia codziennego, jak również poprawę bezpieczeństwa oraz możliwość samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania. W dalszych edycjach realizacji programu miasto Otwock będzie rozwijać tą formę wsparcia dla seniorów.

Wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028 .

Program zakłada ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji. Udzielane jest wsparcie w szczególności: dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej, uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej, osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym.

Program realizowany jest w formie:

- 1) posiłku dla uczniów w szkole/przedszkolu oraz dla osób dorosłych w punkcie gastronomicznym.
- 2) świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego.

Z wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028 w 2024 roku skorzystało ogółem **691 osób**.

Na posiłki i zasiłki celowe na dożywianie w 2024 r. wydatkowano kwotę **659409,00 zł** w tym:

- z dotacji wojewody na zadania własne Miasta Otwock – **510 845,00 zł**,
- z zadań własnych Miasta Otwocka – **148 564,00zł**.

W 2024 roku w ramach programu rządowego Ośrodek opłacił za posiłki dla **180** dzieci i **68** osób dorosłych oraz przyznany został zasiłek celowy na dożywianie dla **527** osób.

Dożywianie dzieci i uczniów prowadzone było w szkołach, przedszkolach, natomiast osoby dorosłe korzystały z posiłku w lokalu gastronomicznym

Poza Programem z posiłków skorzystało **70** osób na kwotę **154 554,79 zł**.

W przeważającej części są to osoby korzystające z posiłków w lokalu gastronomicznym.

Dożywianie dzieci i uczniów prowadzone było w **17** szkołach, **10** przedszkolach, natomiast osoby dorosłe korzystały z posiłku w lokalu gastronomicznym.

Program Osłonowy Miasta Otwocka na lata 2023-2025 przyjęty Uchwałą Rady Miasta Otwocka Nr LXXXVIII/957/23 „POMOC RZECZOWA DLA POTRZEBUJĄCYCH”

Program jest elementem polityki społecznej Miasta Otwocka w zakresie poprawy poziomu życia najniżej uposażonych rodzin. Program rozszerza działania Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie realizacji zadań obowiązkowych gminy, a w szczególności art. 39 i art. 48 ustawy o pomocy społecznej. Przepis powyższy stanowi, iż zasiłek celowy jest świadczeniem fakultatywnym, mającym formę pieniężną. Taki zapis nie zezwala na realizację tego świadczenia w innej formie, np. rzeczowej. Jedynie w przypadku stwierdzenia przez pracownika socjalnego marnotrawienia przyznanych świadczeń pieniężnych, ich celowego niszczenia lub korzystania w sposób niezgodny z przeznaczeniem, bądź marnotrawienia własnych zasobów finansowych może nastąpić ograniczenie świadczeń, odmowa ich przyznania albo przyznanie pomocy w formie świadczenia niepieniężnego (art. 11 ust. 1 ww. ustawy). Natomiast przepis art. 48 zobowiązuje gminę do przyznania osobie potrzebującej niezbędnego ubrania poprzez dostarczenie jej bielizny, odzieży i obuwia, jeżeli jest tego pozbawiona. Enumeratywne wyliczenie form w jakich świadczenie ma być realizowane nie zezwala na rozszerzanie jego zakresu.

Realizacja Programu zapewnia rozszerzenie katalogu form przyznawanej pomocy i dostosowanie go do stwierdzonych potrzeb mieszkańców miasta Otwocka.

Pomoc w tej formie skierowana jest do osób, które z uwagi na chorobę, niepełnosprawność, wiek, ograniczoną mobilność, uzależnienie od alkoholu, narkotyków lub inne obiektywne trudności wskazane przez pracownika socjalnego, nie są w stanie samodzielnie zabezpieczyć sobie i swoim bliskim niezbędnych potrzeb. W takich przypadkach przewiduje się przyznawanie pomocy rzeczowej w drodze decyzji administracyjnej, w szczególności poprzez zakup:

- 1) leków,
- 2) odzieży, obuwia,
- 3) sprzętu i artykułów niezbędnych do prowadzenia gospodarstwa,
- 4) sprzętu i artykułów do przeprowadzania niezbędnych napraw i remontów w gospodarstwie domowym,
- 5) opału z transportem do miejsca zamieszkania.

W ramach Programu w 2024 roku zabezpieczono potrzeby w formie rzeczowej na kwotę **14 560,00 zł.**

Świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym – stypendia szkolne, zasiłki szkolne.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku na podstawie Uchwały NR XXII/242/12 Rady Miasta w Otwocku z dnia 31 lipca 2012 r. w sprawie upoważnienia Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku do prowadzenia postępowania w sprawach udzielania świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym, zrealizował w roku 2024 pomoc dla uczniów zamieszkałych na terenie Miasta Otwock w formie stypendiów szkolnych oraz zasiłków szkolnych na łączną kwotę **81 230,00 zł**, objęto pomocą **151** uczniów w tym **1** ucznia z Ukrainy. Łączna kwota świadczenia z Funduszu Pomocy Ukrainie wyniosła **920,00zł**

Przyznano pomoc :

-w miesiącach I-VIII 2024r dla 84 uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz dla 1 ucznia z Ukrainy,

-w miesiącach IX-XII 2024r dla 68 uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych i dla 1 ucznia z Ukrainy.

W 2024r przyznano 1 zasiłek szkolny.

Średnie miesięczne stypendium wyniosło ok. **54 zł**.

Z dotacji wojewody wydatkowano **64 248,00zł**, natomiast ze środków własnych miasta Otwock **16 062,00 zł**.

Stypendium szkolne przysługuje uczniom, jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał kwoty **600,00 zł**.

Powyższa pomoc była udzielana na podstawie „Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy Otwock”, przyjętego Uchwałą nr XXII/241/12 Rady Miasta w Otwocku z dnia 31 lipca 2012 r.

Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na zasadach określonych w ustawie (czyli bezpłatnie, tak jak osoby ubezpieczone) mają prawo osoby inne niż ubezpieczone posiadające obywatelstwo polskie i miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które spełniają kryterium dochodowe, określone w przepisach o pomocy społecznej.

Wydanie decyzji o ustaleniu prawa do świadczeń opieki zdrowotnej realizowanych ze środków publicznych następuje na wniosek zainteresowanego, a w przypadku stanu nagłego – na wniosek świadczeniodawcy udzielającego świadczenia opieki zdrowotnej złożony niezwłocznie po udzieleniu świadczenia.

Wydanie decyzji administracyjnej poprzedzone jest przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego. Wywiad przeprowadzany jest niezwłocznie po otrzymaniu informacji o potrzebie ustalenia uprawnień. Wywiad przeprowadza się w miejscu zamieszkania/ pobytu osoby zainteresowanej.

Celem tej czynności jest ustalenie czy osoba zainteresowana spełnia kryterium dochodowe zgodnie z ustawą o pomocy społecznej oraz ustalenie czy nie występują dysproporcje między udokumentowaną wysokością dochodu a sytuacją majątkową tej osoby. Decyzja administracyjna w sprawie przyznania lub odmowy przyznania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej wydawana jest w terminie miesiąca od daty złożenia wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie w/w decyzji przysługuje przez okres 90 dni, chyba że w tym okresie świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym. Jeżeli istnieje konieczność dalszego leczenia, dłuższego niż 90 dni – może zostać wydana kolejna decyzja. Świadczeniodawcy NFZ realizują świadczenia na rzecz osób nieubezpieczonych legitymujących się w/w decyzją.

W 2024 roku przeprowadzono **302** postępowania administracyjne w sprawie wydania decyzji o ustaleniu prawa do świadczeń opieki zdrowotnej realizowanych ze środków publicznych.

Pomoc obywatelom Ukrainy na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2022r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Zgodnie z zapisami ustawy, obywatele Ukrainy, którzy na skutek rosyjskiej agresji opuścili swoją ojczyznę, mogą legalnie przebywać w Polsce do 30.09.2025r. Dotyczy to osób, które przybyły do Polski z Ukrainy i zadeklarowały zamiar pozostania na terytorium naszego kraju. Ustawa zakłada nadanie numeru PESEL obywatelom Ukrainy, którzy przybyli do Polski w związku z wojną. Przewidziano pomoc obywatelom Ukrainy udzielaną przez wojewodów i samorządy. Polega ona m.in. na zakwaterowaniu czy zapewnieniu całodziennego wyżywienia zbiorowego. Każdy podmiot, w szczególności osoba fizyczna prowadząca gospodarstwo domowe, która zapewni zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy uciekającym przed wojną, będzie mogła otrzymać świadczenie na podstawie wniosku złożonego w gminie. Świadczenie to będzie mogło być wypłacane maksymalnie przez 120 dni do dnia 31.07.2024r., a jego wysokość została określona w rozporządzeniu Rady Ministrów. Utworzony został Fundusz Pomocy. Środki z niego są przeznaczone w szczególności na finansowanie lub dofinansowanie zadań związanych z pomocą udzielaną obywatelom Ukrainy. Obywatele Ukrainy, którzy uciekają przed wojną, mają również prawo do pracy na terytorium Polski oraz dostęp do świadczeń społecznych czy dofinansowania dotyczącego obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna. Obywatele Ukrainy mogą także ubiegać się o jednorazowe świadczenie pieniężne na utrzymanie w wysokości 300 zł na osobę. Chodzi w szczególności o pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe.

Zgodnie z art. 23 ust. 1 ww. ustawy, obywatelowi Ukrainy przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 tej ustawy, przysługuje prawo do:

- świadczeń rodzinnych, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- świadczenia wychowawczego, o którym mowa w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- świadczenia dobry start, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 187a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

- rodzinnego kapitału opiekuńczego, o którym mowa w ustawie z dnia 17 listopada 2021 r. o rodzinnym kapitale opiekuńczym,
- dofinansowania obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
- świadczeń z pomocy społecznej (pieniężne i niepieniężne), o których mowa w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej,
- jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę, przeznaczonego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe,
- pomocy żywnościowej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa.

Zgodnie z zapisami ustawy Ośrodek Pomocy Społecznej realizował następujące świadczenia:

Świadczenia rodzinne

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy pomocowej, prawo do świadczeń rodzinnych będzie przysługiwać obywatelowi Ukrainy przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 tej ustawy. Zgodnie z art. 1 ust. 2 ustawy pomocowej, ilekroć w ustawie jest mowa o obywatelu Ukrainy rozumie się przez to także nieposiadającego obywatelstwa ukraińskiego małżonka obywatela Ukrainy, o ile przybył on na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy pomocowej, jeżeli obywatel Ukrainy, o którym mowa w art. 1 ust. 1, wjechał legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie od dnia 24 lutego 2022 r. do dnia określonego w przepisach wydanych na podstawie ust. 4 i deklaruje zamiar pozostania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jego pobyt na tym terytorium uznaje się za legalny okresie od dnia 24 lutego 2022 r. do 30 września 2025 r. Za legalny uznaje się także pobyt dziecka urodzonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez matkę, która jest wyżej określoną osobą.

Natomiast zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy pomocowej, obywatelowi Ukrainy przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1, przysługuje prawo

do świadczeń rodzinnych, odpowiednio na zasadach i w trybie określonych w tych przepisach, z wyłączeniem warunku posiadania karty pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”.

W 2024r. obywatelom Ukrainy wypłacono 1 257 świadczeń dla 59 rodzin na łączną kwotę 710 193,00 zł, z czego

1. Zasiłki rodzinne na kwotę **63 139,00 zł**,
2. Dodatki do zasiłków rodzinnych na kwotę – **22 510,00 zł**
3. Zasiłki pielęgnacyjne na kwotę – **43 599,00 zł**,
4. Świadczenia pielęgnacyjne na kwotę – **421 308,00 zł**
5. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka na kwotę – **5 000,00 zł**
6. Świadczenie rodzicielskie na kwotę – **62 539,00 zł**
7. Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe na kwotę – **92 098,00 zł**.

Jednorazowe świadczenie 300 zł dla obywatela Ukrainy.

Pomoc w postaci jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę, przeznaczonego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe. Wniosek składa osoba uprawniona, jej przedstawiciel ustawowy, opiekun tymczasowy albo osoba sprawująca faktyczną pieczę nad dzieckiem.

Do złożenia wniosku o świadczenie w wysokości 300 zł na osobę wymagane jest:

- posiadanie numeru PESEL
- okazanie paszportu (lub innego dokumentu potwierdzającego legalny wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie od 01.01.2024 r. do 31.12.2024 r.

Ośrodek Pomocy Społecznej wypłacił w 2024 roku jednorazowe świadczenie 300 zł dla 20 obywateli Ukrainy na łączną kwotę **6 000,00 zł**.

Zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy,

Osoby zapewniające zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy, którzy przybyli na terytorium RP bezpośrednio z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa, mogą otrzymać świadczenie w wysokości 40 zł za każdy dzień pomocy. Świadczenie przysługuje za okres faktycznego zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia, nie dłużej niż za okres 120 dni, od dnia przybycia obywatela

Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Można ubiegać się o przyznanie świadczenia pieniężnego za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy, za okres dłuższy niż 120 dni od dnia przybycia obywatela Ukrainy wyłącznie w sytuacji, gdy osoba zakwaterowana spełnia jeden z poniższych warunków:

1. Posiada orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o niezdolności do pracy (orzeczenie, o którym mowa w art. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573 ze zm.) lub dokument potwierdzający I lub II stopień niepełnosprawności wydany w ramach ukraińskiego systemu orzekania o niepełnosprawności. Ponadto świadczenie przysługuje za osobę niepełnosprawną, za osobę sprawującą nad nią opiekę i za każde małoletnie dziecko tych osób. Wymagany dokument: polskie lub ukraińskie orzeczenie o niepełnosprawności/stopniu niepełnosprawności/niezdolności do pracy. Dokument potwierdzający niepełnosprawność wydany w ramach ukraińskiego systemu orzekania o niepełnosprawności winien być przetłumaczony na j. polski przez tłumacza przysięgłego.
2. Ukończył 60 rok życia, w przypadku kobiety albo 65 rok życia, w przypadku mężczyzny.
3. Jest kobietą w ciąży lub osobą wychowującą dziecko do 12 miesiąca życia. Świadczenie przysługuje za kobietę w ciąży i za każde jej małoletnie dziecko lub za opiekuna wychowującego dziecko do 12 miesiąca życia i za wszystkie jego małoletnie dzieci. Wymagany dokument: karta ciąży/zaświadczenie lekarskie potwierdzające ciążę, wydane przez lekarza polskiej placówki medycznej.
4. Samotnie sprawuje w Polsce opiekę nad trojgiem i więcej dzieci. Świadczenie przysługuje za opiekuna i za każde małoletnie dziecko.
5. Jest małoletnim, który przybył do Polski bez opieki osoby sprawującej faktyczną pieczę nad nim oraz małoletnim, który przed przybyciem był umieszczony w pieczy zastępczej na terytorium Ukrainy (małoletni wymieniony w art. 25a ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa). Świadczenie przysługuje za małoletniego, za opiekuna tymczasowego ustanowionego dla małoletniego oraz za wszystkie małoletnie dzieci opiekuna tymczasowego. Wymagany dokument: postanowienie sądowe o ustanowieniu opiekuna tymczasowego dla małoletniego.

Ośrodek Pomocy Społecznej w 2024 r. pozytywnie rozpatrzył **133** wnioski obejmujące 316 obywateli Ukrainy do 31.07.2024r., wypłacono łączną kwotę świadczeń za zakwaterowanie i wyżywienie **482 920,00 zł**.

Świadczenia dla obywateli Ukrainy zrealizowane na podstawie ustawy o pomocy społecznej.

W 2024 roku opłacono obiady szkolne dla **52** dzieci na łączną kwotę **37 738,40 zł**, sfinansowano również wyżywienie dzieci w przedszkolu obejmując pomocą **36** dzieci na łączną kwotę **48 370,10 zł**. Ponadto udzielono świadczeń w formie zasiłku okresowego, zasiłku stałego oraz zasiłku celowego dla **31** obywateli Ukrainy na łączną kwotę **71 454,98 zł**. Jedna osoba została umieszczona w DPS, łączny koszt pobytu wyniósł **78 397,21 zł**. Łącznie udzielono świadczeń dla **120** osób na kwotę **235 960,69 zł**.

Powyższe zadania finansowane było z Funduszu Pomocy Ukrainie, na które wydatkowano łącznie 1 457 700,52 zł.

ŚWIADCZENIA RODZINNE I ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE

Świadczenia rodzinne przysługują:

- 1) obywatelom polskim;
- 2) cudzoziemcom:
  - a) do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,
  - b) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,
  - c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 lub art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2023 r. poz. 519, 185 i 547), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
  - d) posiadającym kartę pobytu z adnotacją "dostęp do rynku pracy", z wyłączeniem obywateli państw trzecich, którzy uzyskali zezwolenie na pracę na terytorium państwa członkowskiego na okres nieprzekraczający 6 miesięcy, obywateli państw trzecich przyjętych w celu podjęcia studiów lub pracy sezonowej oraz obywateli państw trzecich, którzy mają prawo do wykonywania pracy na podstawie wizy,
  - e) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
    - na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 139a ust. 1 lub art. 139o ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub
    - w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej pracownika kadry kierowniczej, specjalisty lub pracownika odbywającego staż w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa na warunkach określonych w art. 139n ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach
    - jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z członkami rodzin, z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt i pracę na okres nieprzekraczający 9 miesięcy, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej,
  - f) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
    - na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 151 lub art. 151b ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
    - na podstawie wizy krajowej w celu prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych,

– w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej naukowca na warunkach określonych w art. 156b ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach

- z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres nieprzekraczający 6 miesięcy, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

3. Świadczenia rodzinne przysługują osobom, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Świadczeniami rodzinnymi są:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego;
- 2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne;
- 3) zapomoga wypłacana przez gminy, na podstawie art. 22a;
- 3a) świadczenia wypłacane przez gminy na podstawie art. 22b;
- 4) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka;
- 5) świadczenie rodzicielskie.

Prawo do zasiłku

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka.

Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje:

- 1) rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka;
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka;
- 3) osobie uczącej się (osoba, która nie jest na utrzymaniu rodziców, ponieważ rodzice nie żyją, albo ma ustalone od obojga rodziców alimenty orzeczone wyrokiem sądowym lub ugodą sądową).

Ustalenie prawa do zasiłku

- 1) Zasiłek rodzinny przysługuje osobom jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674,00 zł.

W przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu

niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764,00 zł.

- 2) W przypadku przekroczenia kwoty uprawniającej daną rodzinę do zasiłku rodzinnego, zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego przysługują w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, a kwotą o którą został przekroczony dochód rodziny.

Okres przysługiwania

Zasiłek rodzinny przysługuje do ukończenia przez dziecko:

- 1) 18 roku życia lub
- 2) nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia, albo
- 3) 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Zasiłek rodzinny przysługuje osobie uczącej się w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie dłużej niż do ukończenia 24 roku życia. W przypadku ukończenia przez dziecko niepełnosprawne bądź osobę uczącą się szkoły wyższej w trakcie ostatniego roku studiów prawo do zasiłku rodzinnego przysługuje do zakończenia tego roku studiów, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 24 roku życia.

Wysokość zasiłku rodzinnego wynosi miesięcznie:

- 1) 95,00 zł. na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia;
- 2) 124,00 zł. na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia;
- 3) 135,00 zł. na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Zasiłek rodzinny nie przysługuje, jeżeli:

- 1) dziecko lub osoba ucząca się pozostają w związku małżeńskim;
- 2) dziecko zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie albo w pieczy zastępczej;
- 3) osoba ucząca się została umieszczona w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie;
- 4) pełnoletnie dziecko lub osoba ucząca się jest uprawniona do zasiłku rodzinnego na własne dziecko;
- 5) osobie samotnie wychowującej dziecko nie zostało ustalone, na rzecz dziecka od jego rodzica, świadczenie alimentacyjne na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, chyba że:

- a) rodzice lub jedno z rodziców dziecka nie żyje,
- b) ojciec dziecka jest nieznan,
- c) powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone,
- d) sąd zobowiązał jednego z rodziców do ponoszenia całkowitych kosztów utrzymania dziecka i nie zobowiązał drugiego z rodziców do świadczenia alimentacyjnego na rzecz tego dziecka,
- e) dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obojga rodziców sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach;
- 6) członkowi rodziny przysługuje na dziecko zasiłek rodzinny za granicą, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu:

- 1) urodzenia dziecka;
- 2) opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego;
- 3) samotnego wychowywania dziecka;
- 4) wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej;
- 5) kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego;
- 6) rozpoczęcia roku szkolnego;
- 7) podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

Ustalenie prawa do świadczeń

1) Prawo do świadczeń rodzinnych ustala się począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami, do końca okresu zasiłkowego.

2) Jeżeli w okresie trzech miesięcy, licząc od dnia wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, zostanie złożony wniosek o ustalenie prawa do świadczenia uzależnionego od niepełnosprawności, prawo to ustala się począwszy od miesiąca, w którym złożono wniosek o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności.

3) W przypadku ustalania prawa do świadczeń rodzinnych uzależnionych od niepełnosprawności osoby, prawo do świadczeń rodzinnych ustala się na okres zasiłkowy, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony. W tym przypadku prawo do świadczeń rodzinnych ustala się do ostatniego dnia

miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia, nie dłużej jednak niż do końca okresu zasiłkowego.

Terminy wypłaty świadczeń

- 1) Świadczenia rodzinne wypłaca się w okresach miesięcznych.
- 2) Wnioski w sprawie ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych na nowy okres zasiłkowy są przyjmowane od dnia 1 sierpnia danego roku, a w przypadku wniosków składanych drogą elektroniczną - od dnia 1 lipca danego roku.
- 3) W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenia rodzinne na nowy okres zasiłkowy złoży wniosek wraz z wymaganymi dokumentami do dnia 31 sierpnia, ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oraz wypłata przysługujących świadczeń następuje do dnia 30 listopada.
- 4) W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenia rodzinne na nowy okres zasiłkowy złoży wniosek wraz z wymaganymi dokumentami od dnia 1 września do dnia 31 października, ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oraz wypłata przysługujących świadczeń następuje do dnia 31 grudnia.
- 5) W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenia rodzinne na nowy okres zasiłkowy złoży wniosek wraz z wymaganymi dokumentami w okresie od dnia 1 listopada do dnia 31 grudnia danego roku, ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oraz wypłata przysługujących świadczeń następuje do ostatniego dnia lutego następnego roku.
- 6) Wniosek o dodatek z tytułu urodzenia się dziecka bądź jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka, składa się do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia.

W roku 2024, na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, wydatkowano kwotę 10 553 221,00 zł, w tym:

Zasiłki rodzinne z dodatkami - udzielono 11 087 świadczeń dla 334 rodzin na kwotę 1 382 944,00 zł, z czego:

1. zasiłki rodzinne na kwotę – 862 518,00 zł,

2. dodatki do zasiłków rodzinnych na kwotę – **462 510,00 zł**, w tym z tytułu:
- 1) urodzenia dziecka na kwotę - **21 000,00 zł**,
  - 2) opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego na kwotę - **29 807,00 zł**,
  - 3) samotnego wychowania dziecka na kwotę - **105 271,00 zł**,
  - 4) kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego otrzymały na kwotę - **73 190,00 zł**,
  - 5) rozpoczęcia roku szkolnego na kwotę – **44 183,00 zł**,
  - 6) podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania na kwotę - **25 525,00 zł**,
  - 7) wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej na kwotę - **163 534,00 zł**,

Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami ustalone według mechanizmu „złotówka za złotówkę” otrzymały **33 rodziny** na kwotę – **57 916,00 zł**.

Jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka otrzymało **72 rodziny**, na kwotę - **72 000,00 zł**.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się żywego dziecka przysługuje matce, ojcu, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu dziecka przy spełnieniu kryterium dochodowego, które wynosi 1 922,00zł. w przeliczeniu na osobę w rodzinie. Dochody ustalane są za rok poprzedzający okres zasiłkowy obowiązujący w świadczeniach rodzinnych. Jest to świadczenie jednorazowe, o które można ubiegać się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka, a w przypadku dziecka objętego opieką prawną, opieką faktyczną albo dziecka przysposobionego – w terminie 12 miesięcy od dnia objęcia dziecka opieką albo przysposobienia, nie później niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia. Wnioski złożone po terminie pozostawia się bez rozpoznania. Zapomoga przysługuje, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu (nie dotyczy osób będących prawnymi bądź faktycznymi opiekunami dziecka).

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka przysługuje w wysokości **1 000,00 zł** jednorazowo.

Świadczenia rodzicielskie otrzymało 66 osób na kwotę 428 113,00 zł

Świadczenie rodzicielskie przysługuje osobom nieuprawnionym do zasiłku macierzyńskiego, przyznawane jest na wniosek bez względu na dochód.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje matce albo ojcu dziecka, opiekunowi faktycznemu

dziecka w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7 roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do ukończenia 10. roku życia, rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7 roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do ukończenia 10 roku życia, osobie, która przysposobiła dziecko w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7 roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do ukończenia 10. roku życia.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje ojcu dziecka w przypadku: skrócenia na wniosek matki dziecka okresu pobierania świadczenia rodzicielskiego, zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego lub okres urlopu rodzicielskiego, po wykorzystaniu przez nią tego świadczenia, zasiłku lub uposażenia za okres co najmniej 14 tygodni od dnia urodzenia dziecka; śmierci matki dziecka; porzucenia dziecka przez matkę.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje przez okres:

- ✓ 52 tygodni - w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie, przysposobienia jednego dziecka lub objęcia opieką jednego dziecka;
- ✓ 65 tygodni - w przypadku urodzenia dwojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia dwojga dzieci lub objęcia opieką dwojga dzieci;
- ✓ 67 tygodni - w przypadku urodzenia trojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia trojga dzieci lub objęcia opieką trojga dzieci;
- ✓ 69 tygodni - w przypadku urodzenia czworga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia czworga dzieci lub objęcia opieką czworga dzieci;
- ✓ 71 tygodni - w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia pięciorga i więcej dzieci lub objęcia opieką pięciorga i więcej dzieci.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje w wysokości **1 000,00 zł** miesięcznie.

Świadczenia opiekuńcze – udzielono **12 261** świadczeń dla **941** rodzin, na które wydatkowano łączną kwotę **8 670 164,00 zł**, w tym na:

1) zasiłki pielęgnacyjne na kwotę – 2 153 739,00 zł

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- ✓ niepełnosprawnemu dziecku;

- ✓ osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- ✓ osobie, która ukończyła 75 lat;
- ✓ zasiłek pielęgnacyjny przysługuje także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia. Zasiłek jest przyznawany niezależnie od posiadanego dochodu. Świadczenie nie przysługuje, jeżeli osoba pobiera dodatek pielęgnacyjny z ZUS lub KRUS.

2) świadczenia pielęgnacyjne na kwotę - **6 473 365,00 zł**

Świadczenie pielęgnacyjne w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2023 r. przysługiwało z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej:

- ✓ matce albo ojcu,
- ✓ opiekunowi faktycznemu dziecka,
- ✓ osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ✓ innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności
- jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Osoby o rodziny, które posiadały uprawnienia do świadczenia pielęgnacyjnego w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2023 r. zachowują do niego prawo na zasadach praw nabytych.

Od 1 stycznia 2024 r. prawo do świadczenia pielęgnacyjnego przysługuje

- ✓ matce albo ojcu,
- ✓ innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809) ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom,
- ✓ opiekunowi faktycznemu dziecka,

- ✓ rodzinie zastępczej, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego
- jeżeli sprawują opiekę nad osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Na wypłatę świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie przepisów obowiązujących do 31 grudnia 2023 r. wydatkowano kwotę 5 069 680,00 zł, natomiast na wypłatę świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie obowiązujących przepisów wydatkowano kwotę 1 403 685,00 zł.

Wysokość świadczenia pielęgnacyjnego w 2024 r. wynosiła **2 988,00 zł** miesięcznie.

3) specjalny zasiłek opiekuńczy na kwotę – 43 060,00 zł.

Specjalny zasiłek opiekuńczy w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2023 r. przysługiwał osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli:

- 1) nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub
- 2) rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej

- w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Od 1 stycznia 2024 r. przepis ustawy o świadczeniach rodzinnych o specjalnym zasiłku opiekuńczym został uchylony.

Osoby i rodziny, które posiadały uprawnienia do specjalnego zasiłku opiekuńczego w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2023 r. zachowują do niego prawo na zasadach praw nabytych.

Wysokość specjalnego zasiłku opiekuńczego w 2024 r. wynosiła 620,00 zł miesięcznie.

Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacano:

65 osobom pobierających świadczenia pielęgnacyjne na kwotę - 180 389,00 zł,

6 osobom pobierającym specjalny zasiłek opiekuńczy na kwotę - 2 817,00 zł

Łącznie na powyższe zadanie wydatkowano 183 206,00 zł.

Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe opłacono:

140 osobom pobierającym świadczenie pielęgnacyjne na kwotę - 1 230 787,00 zł,

8 osobom pobierającej specjalny zasiłek opiekuńczy na kwotę - 12 026,00 zł,

Łącznie na powyższe zadanie wydatkowano 1 242 813,00 zł.

Ogółem na wypłatę świadczeń pieniężnych, opłatę składek na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne w okresie sprawozdawczym wydano kwotę 11 979 240,00 zł.

Świadczenia rodzinne finansowane są z budżetu wojewody.

WSPARCIE DLA KOBIEŃ W CIĄŻY I RODZIN „ZA ŻYCIEM”

Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” określa uprawnienia kobiet w ciąży i rodzin do wsparcia w zakresie dostępu do:

- 1) świadczeń opieki zdrowotnej,
- 2) instrumentów polityki na rzecz rodziny.

Wsparcie skierowane jest do świadczeniobiorców oraz osób uprawnionych do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie przepisów o koordynacji w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zgodnie z przepisami ustawy Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku zapewnia takim kobietom, rodzinom dostęp do:

- wypłaty jednorazowego świadczenia w wysokości 4000 zł,
- informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiet w ciąży,
- poradnictwa prawnego,
- wsparcia psychologicznego,
- świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej

Wsparcie obejmuje także zapewnienie dostępu rodzinom w szczególnych sytuacjach do poradnictwa w zakresie rozwiązań wspierających rodzinę. Poradnictwo dotyczy realizacji indywidualnych potrzeb rodziny, które mogą skorzystać ze wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej (w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych), a także poradnictwa w zakresie przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

Poradnictwo w ww. zakresie kierowane jest dla kobiet posiadających dokument potwierdzający ciążę, ich rodzin lub rodziny z dzieckiem posiadającym zaświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 3 i koordynowane jest przez asystenta rodziny. Koordynacja ta polega na opracowaniu katalogu możliwego do uzyskania wsparcia oraz występowaniu przez asystenta rodziny do odpowiednich podmiotów w celu umożliwienia z jego skorzystania.

Wsparcie asystenta rodziny w szczególności polega na:

- udzieleniu informacji w zakresie dostępu do instrumentów polityki na rzecz rodziny,
- reprezentacji kobiety przed instytucjami i urzędami,
- zapewnienie wsparcia psychologicznego,

- udzieleniu pomocy w przezwyciężaniu problemów wychowawczych oraz problemów prawnych,
- wsparciu w realizacji codziennych obowiązków.

Realizowane formy wsparcia oferowane przez asystenta rodziny:

- doradztwo w zakresie form i miejsc wsparcia.
- poradnictwo oferowane kobietom w ciąży i ich rodzinom.
- poradnictwo w zakresie pielęgnacji i opieki nad niemowlęciem.
- pomoc w codziennej organizacji życia rodziny, planowanie sposobów spędzania wspólnego wolnego czasu.
- nauka sprawnego wykonywania obowiązków domowych.
- doradztwo w zakresie zarządzania budżetem domowym.
- informowanie, jak działają urzędy, placówki wsparcia rodziny i dziecka.
- pomoc w sprawach urzędowych, wspieranie rodziny w kontaktach z pracownikami szkoły, przedszkola, sadu, poradni, przychodni, policji, urzędów i innych instytucji.
- pomoc w zakresie możliwości podniesienia kwalifikacji zawodowych i poszukiwaniu pracy.

Do katalogu działań podejmowanych jako wsparcie kobiet w ciąży i rodzin zalicza się jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Wysokość świadczenia wynosi 4 000,00 zł i przyznawane jest jednorazowo matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, bez względu na dochód. W 2024 roku na realizację powyższego zadania wydatkowano kwotę **28 000,00 zł** dla 7 rodzin. (I kwartał 3 rodziny, II kwartał 1 rodzina, III kwartał 2 rodziny, IV kwartał 1 rodzina).

Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku w ramach realizacji ustawy podejmuje działania o charakterze informacyjno-promocyjnym poprzez rozpowszechnianie ulotek oraz informatora o przysługujących uprawnieniach. Informator jest dostępny w instytucjach użyteczności publicznej na terenie miasta Otwocka oraz przekazywany kobietom w ciąży korzystającym z pomocy tutaj. OPS.

Świadczenie finansowane jest z budżetu wojewody.

FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

Założenia ustawowe: uważając, że dostarczanie środków utrzymania osobom, które nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, a w szczególności dzieciom, jest w pierwszej kolejności obowiązkiem wskazanych w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym członków ich rodziny, konstytucyjna zasada pomocniczości nakłada na państwo obowiązek wspierania jedynie tych osób ubogich, które nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb i nie otrzymują należnego im wsparcia od osób należących do kręgu zobowiązanych wobec nich do alimentacji,

wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej z powodu niemożności wyegzekwowania alimentów należy łączyć z działaniami zmierzającymi do zwiększenia odpowiedzialności osób zobowiązanych do alimentacji, stanowi się co następuje:

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują:

- 1) obywatelom polskim;
- 2) cudzoziemcom:
  - a) (uchylona)
  - b) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,
  - c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej oraz zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach
  - d) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z uzyskaniem statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

2. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobom, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres świadczeniowy, w którym otrzymują świadczenia z funduszu alimentacyjnego, chyba że dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do alimentów (egzekucja prowadzona przez komornika sądowego jest bezskuteczna) do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia

o znacznym stopniu niepełnosprawności - bezterminowo.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 1 209,00 zł. Kryterium to obowiązuje od 1 października 2019 r., natomiast od 1 października 2020 r. wprowadzony został, podobnie jak w ustawie o świadczeniach rodzinnych, mechanizm „złotówka za złotówkę”.

W przypadku gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie przekracza określone ustawą kryterium dochodowe o kwotę nie wyższą niż kwota świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej w okresie świadczeniowym, na który jest ustalane prawo do tego świadczenia, świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje w wysokości różnicy między kwotą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500,00zł. Kwota ta obowiązywała do 30 września 2024 r. i od 1 października 2024 r. została podwyższona do kwoty 1 000,00 zł.

W 2024 roku na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów udzielono 3 177 świadczeń na kwotę 1 427 293 zł dla 206 osób uprawnionych w 162 rodzinach, z czego 206 świadczeń na kwotę 67 762,49 zł stanowią świadczenia wypłacone w oparciu o mechanizm „złotówka za złotówkę”.

Powyższe zadanie finansowane jest z budżetu wojewody.

POSTĘPOWANIE WOBEC DŁUŻNIKÓW ALIMENTACYJNYCH

Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów prowadził postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych mające na celu podniesienie skuteczności egzekucji alimentów.

W 2024 roku kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłacanych świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego wyniosły 445 466,51 zł, z tego:

- ✓ 339 566,65 zł do budżetu państwa
- ✓ 105 899,96 zł do gminy wierzyciela,

Dochody własne gminy z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego zwróconych przez

dłużników alimentacyjnych wyniosły **105 899,96 zł**.

W 2024 roku kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych z tytułu zaliczki alimentacyjnej wyniosły **23 741,38 zł**, z tego:

- ✓ **11 870,69 zł** przekazano do budżetu państwa,
- ✓ **11 870,69 zł** przekazano na dochody gminy.

Wygaszono należności alimentacyjne z powodu zgonu dłużnika alimentacyjnego na kwotę **156 371,00 zł**.

Działania wobec dłużników alimentacyjnych

W 2024 roku prowadzone były następujące działania wobec dłużników alimentacyjnych:

- ✓ podjęte zostały działania wobec 64 dłużników alimentacyjnych
- ✓ wydano 261 decyzji w sprawach dotyczących funduszu alimentacyjnego,

- ✓ podjęto stałą współpracę z komornikami sądowymi, policją, sądami, z urzędami gmin, urzędami dzielnic miasta stołecznego Warszawy, ośrodkami pomocy społecznej,
- ✓ przekazano 745 zaktualizowanych informacji do Biura Informacji Gospodarczej o zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych, u których powstały zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy,
- ✓ przeprowadzono 20 wywiadów z dłużnikami alimentacyjnymi,
- ✓ wydano 7 decyzji w sprawie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych,
- ✓ złożono 6 wniosków do prokuratury o ściganie za przestępstwo niealimentacji,
- ✓ przekazano do komorników sądowych 5 informacji mających wpływ skuteczność egzekucji alimentów.

Powyższe zadanie finansowane jest z budżetu wojewody.

ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE– PROGRAM „RODZINA 800 PLUS”

Nowelizacją ustawy z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw, realizację Programu „Rodzina 500 plus” od 1 stycznia 2022 r. przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W 2024 roku Ośrodek wypłacał świadczenia, do których prawo powstało do 31 grudnia 2021 roku.

W 2024 roku na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci udzielono 35 świadczeń na kwotę 17 500,00 zł dla 1-go dziecka.

Powyższe zadanie finansowane jest z budżetu wojewody.

ŚWIADCZENIA RODZINNE DLA OBYWATELI UKRAINY

Obywatele Ukrainy, którzy przybyli do Polski w związku z toczącymi się działaniami wojennymi i których pobyt został uznany za legalny na mocy ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa - dalej: ustawa pomocowa - są uprawnieni między innymi do realizowanych przez gminy świadczeń rodzinnych, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy pomocowej, prawo do świadczeń rodzinnych będzie przysługiwać obywatelowi Ukrainy przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 tej ustawy. Zgodnie z art. 1 ust. 2 ustawy pomocowej, ilekroć w ustawie jest mowa o obywatelu Ukrainy rozumie się przez to także nieposiadającego obywatelstwa ukraińskiego małżonka obywatela Ukrainy, o ile przybył on na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy pomocowej, jeżeli obywatel Ukrainy, o którym mowa w art. 1 ust. 1, wjechał legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie od dnia 24 lutego 2022 r. do dnia określonego w przepisach wydanych na podstawie ust. 4 i deklaruje zamiar pozostania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jego pobyt na tym terytorium uznaje się za legalny okresie od dnia 24 lutego 2022 r. do 30 września 2025 r. Za legalny uznaje się także pobyt dziecka urodzonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez matkę, która jest wyżej określoną osobą.

Natomiast zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy pomocowej, obywatelowi Ukrainy przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1, przysługuje prawo do świadczeń rodzinnych, odpowiednio na zasadach i w trybie określonych w tych przepisach, z wyłączeniem warunku posiadania karty pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”.

W 2024r. obywatelom Ukrainy wypłacono 1 257 świadczeń dla 59 rodzin na łączną kwotę 710 193,00 zł, z czego

8. Zasiłki rodzinne na kwotę **63 139,00 zł**,
9. Dodatki do zasiłków rodzinnych na kwotę – **22 510,00 zł**
10. Zasiłki pielęgnacyjne na kwotę – **43 599,00 zł**,
11. Świadczenia pielęgnacyjne na kwotę – **421 308,00 zł**
12. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka na kwotę – **5 000,00 zł**

13. Świadczenie rodzicielskie na kwotę – 62 539,00 zł

14. Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe na kwotę – 92 098,00 zł.

Powyższe zadanie finansowane jest z budżety Wojewody

REFUNDACJA PODATKU VAT NA ZALUP PALIWA GAZOWEGO

W 2024 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku realizował zadanie wynikające z ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. i w 2024 r., w związku z sytuacją na rynku gazu.

Dodatek gazowy dedykowany jest osobom i rodzinom, które ogrzewają mieszkanie lub dom gazem i jest zwrotem podatku VAT od ceny gazu dostarczonego w 2023 i 2024 roku

Dodatek gazowy przysługuje osobie samotnie gospodarującej, której miesięczny dochód nie przekracza kwoty 2 100,00 zł, lub osobie w gospodarstwie domowym wieloosobowym, w którym ta wysokość nie przekracza kwoty 1 500,00 zł na osobę.

Wniosek o refundację VAT można składać do 30 września 2024 roku lub nie później niż w ciągu 30 dni od daty otrzymania faktury dokumentującej dostarczenie gazu.

Komu przysługuje refundacja podatku VAT:

- ✓ gospodarstwu domowemu, które jako główne źródło ogrzewania wykorzystuje kocioł na paliwa gazowe,
- ✓ źródło ogrzewania zostało wpisane lub zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków CEEB
- ✓ przeciętne miesięczne dochody, w przypadku gospodarstwa jednoosobowego, nie przekraczają 2 100 zł, lub 1 500 zł na osobę w przypadku gospodarstwa wieloosobowego.

W przypadku wniosków złożonych od 1 stycznia do 31 lipca 2023 r. obowiązuje dochód za 2021

rok. W przypadku wniosków złożonych od 1 sierpnia do 31 grudnia 2023 r. - dochód za 2022 rok.

W przypadku wniosków złożonych od 1 stycznia do 31 lipca 2024 r. – dochód za 2022 r.

W przypadku wniosków złożonych od 1 sierpnia do 31 grudnia 2024 r. – dochód za 2023 r.

Dochody weryfikowane są jednorazowo, podczas złożenia 1-wszego wniosku o refundację.

W 2024 roku do Ośrodka wpłynęło 140 wniosków o refundację podatku VAT, wydanych zostało 110 informacji o przyznaniu świadczenia, wypłaconych zostało 89 dodatków na kwotę 36 666,74 zł.

Powyższe zadanie finansowane jest z budżetu Wojewody.

DODATEK OSŁONOWY

W 2024 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku realizował zadanie wynikające z nowelizacji ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 759 ze zm.)

Dodatek osłonowy miał na celu zniwelowanie kosztów energii, gazu i żywności, dla mniej zamożnych gospodarstw domowych i przyznawany był osobom i rodzinom, których dochód:

- ✓ osobie w gospodarstwie domowym jednoosobowym, **nie przekraczał kwoty 2 100 ,00zł netto,**
- ✓ osobie w gospodarstwie domowym wieloosobowym, **nie przekraczał kwoty 1 500,00 zł netto na osobę;**

Dodatek osłonowy przyznawany był również osobie i rodzinie, gdy wysokość jej przeciętnego miesięcznego dochodu przekraczała powyższe kwoty. Kwota dodatku osłonowego stanowiła różnicę między kwotą dodatku osłonowego, a kwotą o którą został przekroczony przeciętny miesięczny dochód.

Podstawą ustalenia przeciętnego miesięcznego dochodu gospodarstwa domowego wnioskodawcy są dochody osiągnięte w 2022 r.

Wysokość dodatku osłonowego uzależniona była od liczby osób w gospodarstwie domowym oraz stosowanego w nieruchomości źródła ogrzewania.

Dodatek osłonowy wynosił rocznie:

- ✓ dla jednoosobowego gospodarstwa domowego 228,80/286 zł* przy założeniu że jej dochód nie przekroczył 2 100,00 złotych,

- ✓ dla gospodarstwa 2-3 osobowego 343,20/429 zł* przy założeniu, że dochód nie przekroczył 1 500,00 złotych miesięcznie na osobę,
- ✓ dla gospodarstwa 4-5 osobowego 486,20/607,75 zł* przy założeniu, że dochód nie przekroczył 1 500,00 złotych miesięcznie na osobę,
- ✓ dla gospodarstwa 6 i więcej osobowego 657,80 zł/ 822,25 zł* przy założeniu, że dochód nie przekroczył 1500 złotych miesięcznie na osobę.

*Wyższa kwota dotyczy gospodarstw stosujących następujące źródła ogrzewania: kocioł na paliwo stałe, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa, piec kaflowy na paliwo stałe, zasilane węglem lub paliwami węgl pochodnymi – wpisane do centralnej ewidencji emisyjności budynków.

W 2024 roku do Ośrodka wpłynęło 1 143 wniosków o dodatek osłonowy, wydanych zostało 1 006 informacji o przyznaniu świadczenia, wypłaconych zostało 1 005 dodatków na kwotę 348 773,76 zł.

Powyższe zadanie finansowane było z budżetu Wojewody.

BON ENERGETYCZNY

W 2024 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku realizował zadanie wynikające z ustawy z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego (Dz. U. z 2024 r. poz. 859)

Świadczenie przyznawane było w związku ze wzrostem cen energii elektrycznej na podstawie i stanowiło wsparcie dla dużej grupy gospodarstw domowych w Polsce, w tym również gospodarstw najuboższych energetycznie.

Bon energetyczny był świadczeniem pieniężnym przysługującym jednorazowo gospodarstwu domowemu jednoosobowemu, w którym wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu nie przekraczała kwoty 2 500,00 zł, oraz gospodarstwu domowemu wieloosobowemu, w którym wysokość przeciętnego dochodu za 2023 r. na osobę nie przekraczała kwoty 1 700,00 zł.

Bon energetyczny przyznawany był również osobie i rodzinie, gdy wysokość jej przeciętnego miesięcznego dochodu przekraczała powyższe kwoty. Kwota bonu energetycznego stanowiła różnicę między kwotą dodatku osłonowego, a kwotą o którą został przekroczony przeciętny miesięczny dochód.

Wysokość bonu energetycznego uzależniona była od liczby osób w gospodarstwie domowym, a także od głównego źródła ogrzewania gospodarstwa domowego,

- ✓ 300 zł dla gospodarstwa domowego jednoosobowego;
- ✓ 400 zł gospodarstwa domowego składającego się z 2 do 3 osób;
- ✓ 500 zł, jeśli składa się z 4 do 5 osób;
- ✓ 600 zł, jeśli składa się z co najmniej 6 osób.

W przypadku gdy główne źródło ogrzewania danego gospodarstwa domowego jest zasilane energią elektryczną i jest wpisane lub zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków, świadczenia były przyznane w następujący sposób:

- ✓ 600 zł – gospodarstwo domowe jednoosobowe;
- ✓ 800 zł – jeśli składa się z 2 do 3 osób;
- ✓ 1000 zł – jeśli składa się z 4 do 5 osób;
- ✓ 1200 zł – jeśli składa się z co najmniej 6 osób.

W 2024 roku do Ośrodka wpłynęło 1 815 wniosków o bon energetyczny, wydanych zostało 1 578 informacji o przyznaniu świadczenia, wypłaconych zostało bonów na kwotę 625 991,17 zł.

Powyższe zadanie finansowane było z budżetu Wojewody.

Ogółem Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku, w 2024 roku wydał 1 767 decyzji administracyjnych z zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, wsparcia dla kobiet w ciąży i rodzin, ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, 110 informacji oraz 18 decyzji administracyjnych z zakresu ustawy o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu, 1 006 informacji oraz 125 decyzji administracyjnych wynikających z ustawy o dodatku osłonowym, 1 572 informacje oraz 198 decyzji administracyjnych z zakresu ustawy o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego .

PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI

Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku w 2024 roku wydał 8157 decyzji administracyjnych z zakresu ustawy o pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w tym dotyczących dłużników alimentacyjnych, wsparcia kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem”, ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, 2688 informacji o przyznaniu świadczenia z ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. i w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu, ustawy o dodatku osłonowym, ustawy o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego.

W ramach zadań zleconych i własnych bez względu na rodzaj, formę i liczbę świadczeń pieniężnych zostało udzielone wsparcie dla 1241 osób z zakresu pomocy społecznej, 334 rodziny otrzymały zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, 72 rodziny otrzymały zasiłki rodzinne wraz z dodatkami w oparciu o mechanizm „złotówka za złotówkę”, 72 rodziny otrzymały jednorazową zapomogę z tyt. urodzenia się dziecka, 941 rodzin otrzymało świadczenia opiekuńcze, 66 osób otrzymało świadczenie rodzicielskie, 7 rodzin otrzymało wsparcie pieniężne z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, 206 osób uprawnionych w 162 rodzinach otrzymało świadczenia z funduszu alimentacyjnego, wypłacono 89 dodatków gazowych, 1005 dodatków osłonowych i 1570 bonów energetycznych, 151 uczniów otrzymało stypendia i zasiłki szkolne.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku w 2024 roku realizował zadania w zakresie:

- 1) Pomocy społecznej
  - a) świadczenia pieniężne - zasiłki stałe, zasiłki okresowe, zasiłki celowe, zasiłki celowe specjalne, wynagrodzenie dla opiekuna prawnego,
  - b) świadczenia niepieniężne – sprawienie pogrzebu, posiłek, usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób ze schorzeniami psychicznymi, pobyt w domu pomocy społecznej,
  - c) program wieloletni „Posiłek w szkole i w domu”,
  - d) praca socjalna.
- 2) Wspierania rodziny i pieczy zastępczej.
- 3) Przeciwdziałania przemocy domowej, „Zespół Interdyscyplinarny”.
- 4) Świadczeń rodzinnych

- zasiłki rodzinne wraz z dodatkami,
  - świadczenia opiekuńcze,
  - świadczenia rodzicielskie,
  - jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.
- 5) Funduszu alimentacyjnego, w tym postępowania wobec dłużników alimentacyjnych
  - 6) Wsparcia dla kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
  - 7) Składki na ubezpieczenie zdrowotne.
  - 8) Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe.
  - 9) Refundacji podatku VAT dla odbiorców paliw gazowych.
  - 10) Dodatki osłonowego.
  - 11) Bonu energetycznego
  - 12) Pomoc materialna dla uczniów (stypendia szkolne i zasiłki szkolne).
  - 13) Wsparcie na rzecz seniorów w ramach usług sąsiedzkich.

Działania Ośrodka Pomocy Społecznej prowadzone są w odpowiedzi na potrzeby mieszkańców Miasta Otwocka przy wykorzystaniu istniejącego potencjału kadrowego i instytucjonalnego. Misją Ośrodka jest polepszenie warunków i jakości życia mieszkańców naszego miasta, poprzez zapewnienie potrzebującym odpowiedniej pomocy finansowej, rzeczowej i usługowej oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu. Działania Ośrodka skierowane są na wspieranie rodzin i osób w celu ich usamodzielnienia, dlatego też bardzo ważnym zadaniem pracowników socjalnych Ośrodka jest prowadzenie pracy socjalnej z osobami korzystającymi z pomocy społecznej oraz ich rodzinami przy współpracy z asystentami rodziny.

PLANY I POTRZEBY OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ NA 2025 ROK W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

Analiza realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku zadań przedstawionych w sprawozdaniu z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku za 2024 rok pozwala określić plan działań na rok 2025.

Do powyższych planów należy zaliczyć:

- 1) Aplikowanie o dotacje celowe w ramach programów rządowych z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych oraz Funduszy celowych:

a) Program „Korpus Wsparcia Seniora” edycja 2025.

Program „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2025 ma na celu zapewnienie usługi wsparcia na rzecz seniorów w wieku 60 lat i więcej przez świadczenie usług wynikających z rozeznaczonych potrzeb na terenie gminy, wpisujących się we wskazane w Programie obszary oraz poprawa poczucia bezpieczeństwa i możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych poprzez dostęp do tzw. „opieki na odległość” oraz realizacji usług sąsiedzkich.

Adresatami Programu są seniorzy, którzy mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzący samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkający z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia.

b) „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2025.

Program kierowany jest do dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, których członkowie rodzin lub opiekunowie sprawujący bezpośrednią opiekę, wymagają wsparcia w postaci doraźnej, krótkotrwałej przerwy w sprawowaniu opieki oraz podniesienia swoich umiejętności i wiedzy w zakresie opieki na tym osobami.

c) "Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej" dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2025.

Celem Programu jest wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Osoby te będą miały możliwość skorzystania z pomocy asystenta m.in. przy wykonywaniu codziennych czynności, załatwieniu spraw urzędowych czy podejmowaniu aktywności społecznej. Program ma na celu również przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych poprzez umożliwienie im uczestnictwa w wydarzeniach społecznych, kulturalnych czy sportowych.

2) Realizacja programów rządowych mających na celu poprawę dostępności do usług:

a) Świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych w ramach programu „Opieka 75+” – edycja 2025 dla osób w wieku 75 lat i więcej

Strategicznym celem programu jest poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych zarówno dla osób samotnych, jak również pozostających w rodzinach będących w wieku 75 lat i więcej. Gminy, które przystąpią do realizacji programu uzyskają finansowe wsparcie do 60% przewidywanych kosztów realizacji zadania w zakresie realizacji usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, dla osób w wieku 75 lat i więcej.

b) Program Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej.

Program jest adresowany do jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego i powiatowego, których obowiązkiem jest realizacja zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. W ramach Programu ze środków finansowych korzystać mogą również podmioty niepubliczne, które realizują zadanie pracy z rodziną lub organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na zlecenie samorządu. Dofinansowaniu w ramach Programu mogą podlegać koszty wynagrodzenia asystentów rodziny oraz koordynatorów pieczy zastępczej.

c) Program "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028 skierowany jest zarówno do dzieci, uczniów, jak i osób starszych.

Program obejmuje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Pomoc taka trafi do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych – spełniających warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie o pomocy społecznej oraz kryterium dochodowe, tj. 200% kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń z pomocy społecznej.

- 3) Przygotowanie oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2024 w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Zasoby obejmują w szczególności infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej bez względu na podmiot je finansujący i realizujący. Ocena dotyczy osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz ich rozkład ilościowy zgodnie z dyspozycją art. 16a ustawy o pomocy społecznej.
- 4) Rozwijanie pomocy na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych.
  - a) rozwój usług opiekuńczych, w tym usług specjalistycznych dla osób chorych psychicznie w miejscu zamieszkania, w celu umożliwienia tym osobom dalszego, jak najdłuższego funkcjonowania w swoim dotychczasowym środowisku mimo doświadczonych ograniczeń w samodzielnym zaspokajaniu podstawowych i niezbędnych potrzeb oraz barier w integracji ze środowiskiem.
  - b) standaryzacja usług opiekuńczych poprzez organizację świadczenia usług w sposób adekwatny do rozpoznanych potrzeb, która będzie zakładać partycypację osoby starszej w wykonywaniu poszczególnych czynności wchodzących w zakres usług (charakter wspierająco - aktywizujący, ale nie wyręczający) oraz ścisłą współpracę w realizacji usług z najbliższym otoczeniem osoby starszej (zgodnie z zasadą pomocniczości usługi sąsiedzkie), poprzez wdrożenie usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej.
  - c) rozwijanie oferty pomocowej w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób dorosłych chorych psychicznie. Zakres specjalistycznych usług określony w § 2 Rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych obejmuje przede wszystkim:
    - uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, w tym zwłaszcza: kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, interwencje i pomoc w życiu w rodzinie, pomoc w

- załatwianiu spraw urzędowych, wspieranie i pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc w gospodarowaniu pieniędzmi,
- pielęgnacja - jako wspieranie procesu leczenia,
  - rehabilitacja fizyczna i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu w zakresie nieobjętym przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r., poz. 146),
  - pomoc mieszkaniową,
- d) wdrażanie opracowanej polityki senioralnej dla mieszkańców Otwocka ujętej w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Otwocka na lata 2020-2028.

Powyższe działania przyczynią się do zmniejszenia ilości osób kierowanych do domu pomocy społecznej.

- 5) Stworzenie spójnego, interdyscyplinarnego systemu pomocy rodzinie w sytuacji, gdy ma ona trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji. Działania podejmowane w ramach tego systemu powinny zapewnić rodzinie taką pomoc, aby w efekcie wyeliminowane zostało zagrożenie zabrania dziecka z rodziny biologicznej lub zapewniony został szybki do niej powrót tych dzieci, które z uwagi na ich dobro okresowo musiały zostać umieszczone w instytucjach pieczy zastępczej.
- 6) Realizacja rządowych programów osłonowych.
- 7) Realizacja ustawy pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Dyrektor
Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku

Janusz Stroiński

